

Belirli Grupların Anonim Şirket Yönetim Kurulunda Temsil Edilmesi İmtiyazı^(*)

Arş. Gör. Dr. Selman Yavuz GÖKCE^(**)

Öz

Saf bir sermaye şirketi olan anonim şirkette çoğunluk ve oransallık ilkeleri geçerlidir. Doktrinde “ne kadar sermaye, o kadar hak (*soviel Kapital, soviel Rechte*)” şeklinde özetlenen bu ilkeler dolayısıyla, sermayenin çoğunluğuna sahip olan pay sahipleri anonim şirket genel kurullarında diledikleri kararları çıkarmaya gücü yeter konumdadır. Özellikle, şirketi yönetmeye ve temsil etmeye tam yetkili olan yönetim kurulunun seçiminde nitelikli bir çoğunluğun aranmaması, çoğunluk pay sahiplerinin istediği kişiyi yönetim kurulu üyesi olarak atmasını daha da kolaylaştırmaktadır. Bu nedenle azınlıkta kalan pay sahiplerinin şirketin işleyişine olan ilgisi azalmakta, anılan pay sahipleri giderek şirketten uzaklaşmaktadır.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (TTK) ile getirilen önemli yeniliklerde birisi belirli grupların yönetim kurulunda temsil edilmesine olanak sağlayan TTK m. 360 hükmüdür. Mezkur hükme göre belirli pay gruplarına, özellik ve nitelikleriyle belirli grup oluşturan pay sahiplerine ve azlığa yönetim kurulu üyeliği için aday önerme veya yönetim kurulu üyesinin bunlar arasından seçilmesi hakkı tanınabilir. Hangi yöntemin tanınmış olmasına bakılmaksızın, belirli gruplara yönetim kurulunda temsil edilme hakkı tanınmışsa, genel kurul bu hakka riayet etmek zorundadır. Bu zorunluluğun sınırı ise haklı sebeplerin varlığıdır. Haklı sebep olmadığı halde, genel kurul bu hakka riayet etmezse genel kurul kararının iptali mahkemeden talep edilebilecektir.

Anahtar Kelimeler

Anonim Şirket, Yönetim Kurulu, Belirli Pay Grupları, Özellik ve Nitelikleriyle Belirli Grup Oluşturan Pay Sahipleri, Azlık, İmtiyaz.

^(*) Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 25.04.2024 - Kabul Edildiği Tarih: 06.06.2024.

Atıf Şekli: Selman Yavuz Gökce, ‘Belirli Grupların Anonim Şirket Yönetim Kurulunda Temsil Edilmesi İmtiyazı’ (2024) 14(1) Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 667, 697.
DOI: 10.52273/sduhfd..1473619.

^(**) Süleyman Demirel Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Ticaret Hukuku Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye.

E-posta: yavuzgokce@sdu.edu.tr.

Orcid: <https://orcid.org/0000-0002-0027-6803>.

Privilege of Representation of Certain Groups in the Board of Directors of Joint Stock Companies

Abstract

In a joint stock company, which is a pure capital company, the principles of majority and proportionality apply. As a result of these principles, which are summarized in the doctrine as “the more capital, the more rights”, the shareholders holding the majority of the capital are in a position to pass the resolutions they wish in the general assemblies of joint stock companies. In particular, the fact that a qualified majority is not required for the election of the board of directors, which is fully authorized to manage and represent the company, makes it even easier for majority shareholders to appoint whoever they want as a board member. Therefore, the interest of minority shareholders in the functioning of the company diminishes and these shareholders gradually move away from the company.

One of the important innovations introduced by Turkish Commercial Code (TCC) No. 6102 is TCC 360, which allows certain groups to be represented on the board of directors. Pursuant to the aforementioned provision, specific share groups, specific shareholders groups and the minority may be granted the right to propose candidates for board membership or to elect the board member from among them. If certain groups are granted the right to be represented on the board of directors, regardless of which method is recognized, the general assembly must observe this right. The limit of this obligation is the existence of good cause. If the general assembly fails to observe this right without good cause, the annulment of the general assembly resolution may be requested from the court.

Keywords

Joint Stock Company, Board of Directors, Specific Share Groups, Shareholder Group Specific by Its Characteristics and Nature, Minority, Privilege.

Extended Summary

The majority shareholders in the company can appoint all members of the board of directors at the general assembly. Due to the adoption of the majority principle in the election of board members, the minority cannot determine the members of the board of directors even in proportion to its capital participation. In order to overcome these drawbacks, special provisions have been included in the articles of association in order to allow the representation of minority or individual shareholders in the management body of the company. Later on, these rights were recognized by legal systems and put on a legal basis. The new TCC No. 6102 explicitly regulates this issue. Pursuant to TCC 360 with the sub-title "Representation of certain groups in the board of directors", certain share groups, shareholders who constitute a certain group with their characteristics and qualifications, and the minority are entitled to be represented in the board of directors, provided that it is stipulated in the articles of association.

TCC 360 sets forth the groups that may be entitled to be represented in the board of directors. These are "specific share groups", "Shareholder Group Specific by Its Characteristics and Nature and qualifications" and "minority". "Specific shareholder groups" is the first group that may have the opportunity to be represented in the board of directors under TCC 360. The provision does not bring any innovation, but only brings a positive regulation to the case law of the Court of Cassation during the former TCC period. In terms of our law, it is possible to determine the specific share group that will be entitled to be represented in the board of directors by the articles of association as desired. What is important here is to concretize the share groups sufficiently. The situation is different under Swiss law. According to OR 709, each share group must be granted the right to be represented on the board of directors only if there are privileged shares in voting or property rights. The right to be represented in the board of directors, which is granted to shareholders who constitute certain groups with their characteristics and qualifications, is a completely new institution. The innovation stems from the fact that the privilege is granted to the shareholder, not the share. In order to create a certain group of shareholders, the characteristics and qualifications of the shareholders must be clearly defined in the articles of association. In Swiss law, this concept is interpreted very broadly and it is argued that any criterion that may lead to the formation of a group among shareholders is sufficient. This approach may also be adopted in our law. Pursuant to TCC 360, the last group that may be entitled to be represented in the board of directors is the minority. This regulation is also new. In order to exercise the right to be represented in the board of directors, the minority must be well defined in the articles of incorporation. However, it is stated in the doctrine that this provision is not applicable.

There are two methods for recognizing the right to be represented on the board of directors: One is the election of the board member from among the group to which the right is granted, and the other is the nomination of candidates to the board by the group to which the right is granted.. The method of electing board members from among the shareholders belonging to the privileged group is straightforward. In this method, the general assembly has the right of preference, and it is sufficient for the general assembly to elect the board member from among the shareholders of the

group to which the right is granted. Accordingly, the general assembly is completely free to choose among the shareholders belonging to the group. It is obligatory for the general assembly to comply with this right, i.e. to elect the number of board members stipulated in the articles of association from among the shareholders of the group to which the right is granted. However, the existence of good cause is the limit of this obligation. Shareholders belonging to the group that is entitled to propose a candidate to the board of directors must hold a meeting to exercise this right and determine the candidate. However, there is no explicit regulation in the TCC on how and in what manner this meeting shall be held. At this point, the doctrine states that a meeting shall be held in order to exercise the right to propose a candidate and that the provisions regarding general assembly meetings may be applied to this meeting to the extent appropriate to its nature. In our opinion, the meeting quorum should not be required for this meeting. However, in terms of the quorum, the majority of the votes present must be present. It should be noted here that the legislator has introduced a numerical limitation for the election of members within the context of the privilege of representation in the board of directors. Indeed, pursuant to TCC 360/1, the right to be represented in the board of directors, which may be granted through both methods, cannot exceed half of the number of board members in public joint stock companies.

The limit of the right to be represented is good cause. If there are good cause for not electing the proposed candidate or the shareholders belonging to the privileged group as a member of the board of directors, the general assembly may not elect such candidate. However, if the candidate proposed by the group entitled to representation is not elected without a justified reason, a violation of law will occur. An action for annulment may be filed against the decision of the general assembly not to elect a person from among the group entitled to be represented in the board of directors or the candidate nominated by the referred group without a good cause.

Giriş

Hemen hemen bütün hukuk sistemlerinde, anonim şirket yönetim kurulunun seçimi hususunda tek yetkili olarak genel kurul kabul edilmiş ve bu yetkinin başka bir organa devredilmesi yasaklanmıştır¹ (TTK m. 408/2, b). Buna ilaveten yönetim kurulu üyelerinin seçimi de basit yeter sayılara bağlanmıştır (TTK m. 418). Bu bağlamda, genel kurul toplantılarında ve özellikle yönetim kurulu üyelerinin belirleneceği toplantılarda temsil edilen oyların çoğunluğunu² elinde bulunduran pay sahibi veya pay sahiplerinin yönelimleri doğrultusunda karar alınır. Bu durum ise diğer pay sahiplerinin şirket yönetiminden uzaklaşmasına, genel kurul toplantılarına olan ilgilerinin azalmasına ve giderek toplantılara katılımın azalmasına neden olmaktadır³.

Anılan nedenler doğrultusunda anonim şirkette sahip olunan sermaye açısından azınlık konumunda olan pay sahiplerinin korunması amacıyla bireysel haklar ve azınlık hakları olarak nitelendirilen bir takım özel hakların düzenlenmesi söz konusu olmuştur⁴. Ancak bu hakların etkin bir şekilde kullanılabilmesi, şirketin işleyişi hakkında bilgiye sahip olunmasını da gerektirdiğinden söz konu-

¹ Reha Poroy, Ünal Tekinalp ve Ersin Çamoğlu, *Ortaklıklar Hukuku I* (Güncellenmiş, Yeniden Yazılmış 15. Bası, Vedat Kitapçılık 2021) 390; Rıza Ayhan, Hayrettin Çağlar ve Mehmet Özdamar, *Şirketler Hukuku Genel Esaslar* (Yetkin Yayınları 2019) 302; Hasan Pulaşlı, *Şirketler Hukuku Genel Esaslar* (6. Baskı, (Adalet Yayınevi 2020) 385; Mehmet Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku* (Güncellenmiş 13. Bası, Beta Yayınevi 2019) 151, 239; Oruç Hami Şener, *Ortaklıklar Hukuku Ders Kitabı* (5. Bası, Seçkin Yayıncılık 2022) 354.

² Kural olarak %50+1 olarak ifade edilen bu oran, pay sahibi sayısına ve sermayeye katılım oranına göre değişebilmektedir. Bundan dolayı özellikle pay sahibi sayısının oldukça fazla olduğu halka açık anonim ortaklıklarda bu oran %20'lere kadar düşebilmektedir [Abuzer Kendigelen, *Anonim Ortaklıkta Yönetime Katılma Haklarında İmtiyaz* (Beta Yayınevi 1999) 181 dñn 1]. Zira sermayenin çoğunluğunu elinde bulunduran küçük yatırımcı olarak adlandırılan pay sahiplerinin sayısının fazla olması bu pay sahiplerinin birlikte hareket edebilmesini güçleştirmekte ve bu pay sahiplerinin asıl amacının şirketin işleyişine katılmaktan çok kâr elde etmek oluşu da genel kurul toplantılarına olan ilgilerini azaltmaktadır. Bu noktada ortaya çıkan güç boşluğundan faydalanarak azınlık şirketin yönetimini ele geçirebilmektedir. [İsmail Kırca, Feyzan Hayal Şehirali Çelik ve Çağlar Manavgat, *Anonim Şirketler Hukuku*, Cilt I (Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları 2013) 430]. Güç boşluğu kavramı hakkında daha fazla bilgi için bkz. Feyzan Hayal Şehirali Çelik, *Anonim Şirketlerde Çıkar Çatışmaları Ekseninde Şirket Ele Geçirmelerine Karşı Önlemler* (Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları 2008) 7 ve orada dñn 8.

³ Mustafa Çeker, 'Anonim Ortaklıkta Pay Sahiplerinin Yönetime Katılması' (2004) 13 (1) Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 37, 37; Kendigelen, *İmtiyaz* (n 2) 181.

⁴ Gamze Turan, 'Anonim Şirketlerde Yönetime Katılma Haklarında İmtiyaz' (2007) 65 (4) Ankara Barosu Dergisi 125, 129, 130.

su pay sahiplerinin bu hakları zamanla anlamını yitirmekte ve pay sahipleri tamamen korumasız kalmaktadır⁵.

Yukarıda bahsedilen sakıncaları gidermek amacıyla, tarihsel süreç içerisinde şirket sözleşmelerine azınlığın veya münferit pay sahiplerinin şirket yönetim organında temsil edilmesine olanak sağlayan özel hükümler konulması yoluna gidilmiş, sonradan bu haklar hukuk sistemlerince tanınarak yasal zemine oturtulmuştur⁶. Türk hukuku bakımından 6762 sayılı eski Türk Ticaret Kanunu (eTTK) döneminde söz konusu hakka ilişkin açık bir düzenleme yer almamaktaydı. Ancak bu dönemde, kanunda herhangi bir yasaklama bulunmadığından ve ayrıca sözleşme özgürlüğü ilkesi anonim şirketler hukuku alanında da geçerli olduğundan⁷, şirket esas sözleşmelerine bu yönde bir hüküm konularak belirli pay gruplarının yönetim kurulunda temsiline olanak sağlanmaktaydı⁸. 6102 sayılı yeni TTK ise bu hususu açıkça düzenlemiştir. “*Belirli grupların yönetim kurulunda temsil edilmesi*” kenar başlıklı TTK m. 360 uyarınca esas sözleşmede öngörülmek şartıyla belirli pay gruplarına, özellik ve nitelikleriyle belirli bir grup oluşturan pay sahiplerine ve azlığa yönetim kurulunda temsil edilme hakkı tanınmıştır^{9,10}.

⁵ Kendigelen, *İmtiyaz* (n 2) 182, 183.

⁶ Kendigelen, *İmtiyaz* (n 2) 183 ve orada dpn 9.

⁷ Zira bugün TTK m. 340 uyarınca anonim şirket esas sözleşmesine her husus yazılamayacaktır.

⁸ Rauf Karasu, ‘Anonim Şirket Yönetim Kurulunda Belirli Grupların Temsil Edilme Hakkı’ (2016) 2 (1) Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi 31, 32; Çeker, ‘Yönetime Katılma’ (n 3) 7; Kendigelen, *İmtiyaz* (n 2) 218, 219.

⁹ Bu hüküm İsviçre Borçlar Kanunu’nun (OR) 709. maddesinden alınmıştır (Madde Gereği). OR Art. 709 şöyledir:

“(1) Bestehen in Bezug auf das Stimmrecht oder die vermögensrechtlichen Ansprüche mehrere Kategorien von Aktien, so ist durch die Statuten den Aktionären jeder Kategorie die Wahl wenigstens eines Vertreters im Verwaltungsrat zu sichern.

(2) Die Statuten können besondere Bestimmungen zum Schutz von Minderheiten oder einzelnen Gruppen von Aktionären vorsehen.

(1) Şayet oy hakkı veya malvarlığı haklarına ilişkin talepler açısından birden fazla pay kategorisi varsa, esas sözleşme, yönetim kuruluna en az bir temsilci seçmek imkânını her bir kategorideki pay sahiplerine sağlar.

(2) Esas sözleşme, azınlıkların veya münferit pay sahipleri gruplarının korunmasına yönelik özel hükümler öngörebilir”. <https://www.fedlex.admin.ch/eli/cc/27/317_321_377/de> Erişim Tarihi 26 Şubat 2024.

¹⁰ Doktrinde, belirli grupların yönetim kurulunda temsil edilmesi, yönetim kurulu üyelerini atamaya yetkili kişiler açısından “*karma yapı*” şeklinde nitelendirilmiştir. Zira esas sözleşmede belirli grupların yönetim kurulunda temsil edilmesine olanak sağlayan bir hüküm bulun-

I. Yönetim Kurulunda Temsil Edilme Hakkının Amacı, Hukuki Mahiyeti ve Grup Temsilcisinin Hukuki Statüsü

A. Amacı

Anonim şirketlere hâkim olan ilkelerden birisi çoğunluk ilkesidir. Bu ilke geçince genel kurullarda alınacak kararlarda çoğunluk oyları aranır (TTK m. 418/2). Çoğunluk oyun nasıl belirleneceğini ise TTK m. 434 göstermiştir. Buna göre “*pay sahipleri, oy haklarını genel kurulda, paylarının toplam itibari değeri ile orantılı olarak kullanır*”. Bu hüküm de anonim şirketlere egemen olan ilkelerden oransallık ilkesini karşımıza çıkarmaktadır¹¹. Anılan iki hüküm birlikte değerlendirildiğinde anonim şirkette sermayenin çoğunluğuna sahip olan pay sahiplerinin şirkete etki edebilme imkânının yüksek olduğu, bu pay sahiplerinin şirketin politikalarına yön verebileceği sonucuna ulaşılabacaktır. Yönetim kurulu üyelerini seçmek, ibraları hakkında karar vermek ve onları görevden azletmek genel kurulun devredilemez yetkilerindedir (TTK m. 408/2, b). Tüm bu belirtilenler ışığında söylenebilir ki, bir şirkette oyların çoğunluğunu elinde bulunduran pay sahipleri yönetim kurulu üyelerinin hepsini diledikleri gibi belirleyebilecek ve diğer pay sahipleri bu duruma hiçbir şekilde müdahale edemeyecektir. İşte çoğunluk ve oransallık ilkelerinin şirket bünyesinde ortaya çıkardığı bu dezavantajlı durumların, TTK m. 360 ile düzenlenen yönetim kurulunda temsil edilme hakkı ile giderilmesi öncelikli amaç olarak ortaya çıkmaktadır¹². Zira bilgi alma ve inceleme hakkı ile özel denetim isteme gibi diğer pay sahipliği hakları, bu hakların kullanımına yönetim kurulunun müdahale edebilmesi sebebiyle etkisiz kalmaktadır. Oysa azlığın TTK m. 360 vasıtasıyla yönetim kurulunda temsil edildiği durumlarda azlık, yönetim kurulundaki temsilcisi sayesinde yönetim işleri hakkında doğrudan bilgi sahibi olabilecek, kendi iradesinin yönetime aktarılmasını sağlayabilecek ve denetim hakkını daha verimli bir biçimde kullanabilecektir¹³.

duğu takdirde yönetim kurulu üyeleri her ne kadar genel kurul tarafından atanacaksa da normal atamaya kıyasla bu durumda genel kurulun yetkisine bir sınırlama getirildiğini kabul etmek gerekir. Bu sınır da genel kurulun, hak sahibi grup tarafından önerilen adayı veya hak sahibi gruba dâhil bir pay sahibini yönetim kuruluna seçmek zorunda olmasıdır [Kırca, Şehirli Çelik ve Manavgat (n 2) 426].

¹¹ Pulaşlı, *Şirketler Hukuku* (n 1) 246.

¹² Kendigelen, *İmtiyaz* (n 2) 183 vd; Çeker, ‘Yönetime Katılma’ (n 3) 37.

¹³ Arslan Kaya, *Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Bilgi Alma Hakkı* (Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları 2001) 25; Ayhan Kortunay, *Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu ve Üyelerin Bilgi Edinme Hakkı* (On İki Levha Yayıncılık 2015) 45; Kendigelen, *İmtiyaz* (n 2) 184.

Bu asıl amacın yanı sıra uygulamada çeşitli gayeler için de TTK m. 360'dan faydalandığı görülmektedir. Bunlardan ilki mevcut şirkete yapılacak yatırımları daha çekici kılmak amacıyla yatırım yapacak olan kişi veya kişilere yönetim kurulunda temsil edilme hakkının sağlanmasıdır. Söz konusu hakkın sağladığı imkân ile yatırımcı temin ettiği kaynağın nasıl ve ne şekilde kullanıldığını bizzat müşahade edebilecek ve gerektiğinde yönetime müdahale edebilecektir¹⁴. Bu sayede yabancı yatırımcı şirkete sermaye koymakta tereddüt etmeyecektir. Diğer bir amaç ise yönetim kurulunda hali hazırda var olan etkinliğin devam ettirilmek istenmesidir. Özellikle büyümek isteyen aile şirketlerinde başvuru bu yöntem sayesinde bir yandan şirkete dışarıdan sermaye akışı sağlanırken diğer yandan şirket üzerindeki kontrolün kaybı önlenmiş olur¹⁵.

B. Hukuki Mahiyeti ve Grup Temsilcisinin Hukuki Statüsü

Yönetim kurulunda temsil edilme hakkının hukuki niteliği ile grup temsilcisinin hukuki durumunun belirlenmesi, bunların tabi olacağı rejimin belirlenmesi açısından önemlidir¹⁶. Nitekim 6762 sayılı eTTK döneminde kanunda yönetim kurulunda temsil edilme hakkı açıkça düzenlenmediğinden bu hakkın hukuki niteliği doktrinde tartışmalıdır¹⁷. Baskın görüş ve Yargıtay uygulaması, bu hakkın eTTK 401. maddesinde¹⁸ geçen “sair hususlar” ibaresi kapsamında bir imtiyaz olduğu yönündeydi¹⁹. Bugün ise yeni TTK, yönetim kurulunda temsil edilme hakkı tanınan payların imtiyazlı sayıldığını hükme bağlayarak bu hususu tartışmaya yer vermeyecek şekilde açıklığa kavuşturmuştur (TTK m. 360/2)²⁰.

¹⁴ Kendigelen, *İmtiyaz* (n 2) 183.

¹⁵ Sami Karahan, *Anonim Ortaklıklarda İmtiyazlı Paylar ve İmtiyazların Korunması* (Kazancı Kitap Ticaret AŞ 1991) 126; Candemir Baltalı, *Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulunda Temsil Edilme İmtiyazı* (On İki Levha Yayıncılık 2019) 187; Karasu (n 7) 33.

¹⁶ Kendigelen, *İmtiyaz* (n 2) 231.

¹⁷ Necla Akdağ Güney, *Anonim Şirket Yönetim Kurulu* (Vedat Kitapçılık 2016) 47.

¹⁸ Türk Ticaret Kanunu, Kanun Numarası: 6762, Kabul Tarihi: 29.6.1956, RG 9.7.1956/9353. eTTK m. 401: “Esas mukavele ile bazı nevi hisse senetlerine kar payı veya tasfiye halindeki şirket mevcudunun dağıtılması ve sair hususlarda imtiyaz hakları tanınabilir”.

¹⁹ Doktrindeki baskın görüş ve Yargıtay kararları için bkz. Kendigelen, *İmtiyaz* (n 2) 231 vd; Karahan (n 14) 127 ve orada dnp 6. Aksi görüş ve gerekçeleri hakkında detaylı açıklamalar için bkz. Kendigelen, *İmtiyaz* (n 2) 240 vd.

²⁰ Bununla birlikte TTK'nın Ön-Tasarı'sında yönetim kurulunda temsil edilme hakkı imtiyaz olarak nitelendirilmemişti [Ersin Çamoğlu, '6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda Anonim Ortaklık Yönetim Kurulunda Belirli Grupların Temsili' Halil Arslanlı Bilim Arşivi <<http://arslanlibilimarsivi.com/sites/default/files/makale/ErsinCamoglu-Anonim-Ortaklik-Yonetim-Kurulunda-Belirli-Grupların-Temsili.pdf>> 1, 2 Erişim Tarihi 1 Mart 2024; Abuzer Kendigelen, *Türk Ticaret Kanunu- Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler* (3. Tıpkı Bası, On İki Levha Yayıncılık 2016) 252].

Kanundaki ifadenin bu kadar açık olmasına rağmen, doktrinde farklı görüşler de ileri sürülmüştür. Nitekim *Baltalı* TTK m. 360 ile düzenlenen hakkın imtiyaz olmadığı görüşündedir. Yazar bu görüşüne dayanak olarak, TTK m. 478/3 hükmüyle TTK m. 360'ın saklı tutulmasının, TTK m. 360'ın imtiyaz sayılmadığını belirtmek anlamına geldiğini ifade etmiştir²¹. *Kaya*, imtiyazın paya bağlanabileceği gerekçesiyle belirli grup oluşturan pay sahipleri ile azlığa tanınan temsil edilme hakkının imtiyaz değil, grup hakkı olduğunu belirtmiştir²². Benzer şekilde *Moroğlu* da TTK m. 360'ta imtiyazın tanınacağı zikredilen son iki grubun paylarla değil, pay sahipleriyle ilişkili olduğunu ve bu nedenle bu gruplara tanınacak hakkın imtiyaz niteliğinde olmasının çelişkiye yol açacağını ifade etmiştir²³. Nihayet *Kendigelen* de tasarının ilk halinde açıkça imtiyaz olmadığı belirtilen bu hakkın tasarının son halinde imtiyaz olarak belirtilmesinin yeterince gerekçelendirilmediğini, bu durumun sorgulanabileceğini ve ayrıca mevcut hukuk bakımından belirli grup oluşturan pay sahipleri ile azlığın somut bir ayırım yapılmadan imtiyazdan faydalanamayacağını belirtmiştir²⁴.

Kanaatimizce, TTK m. 478/3 ile imtiyazın yalnızca paya tanınabileceğine yönelik ilkeye istisna getirilmiştir. Zira anılan hükümde imtiyaza ilişkin ilkeler ilk iki fıkrada belirtilmiş, akabinden üçüncü fıkra ile TTK m. 360 saklı tutulmuştur. Kanun koyucunun bu tavrını, yönetim kurulunda temsil edilme hakkının belirli pay sahipleri grupları ile azlığa imtiyaz olarak tanınabileceği şeklinde yorumlamak, imtiyazın yalnızca paya değil, pay sahiplerine de tanınabileceğini kabul etmek gerekmektedir²⁵. Bundan dolayı sonradan esas sözleşme değişikliği ile yönetim kurulunda temsil edilme hakkı tanınmak istenirse TTK m. 421/3, b'deki nisaba uyulmak; bundan başka şayet genel kurul kararı söz konusu mevcut hakkı ihlal edecek nitelikte olursa, genel kurul kararı, hak sahiplerinin TTK m. 454/1 çerçevesinde alacakları bir kararla onanıncaya kadar uygulanamaz²⁶.

²¹ Baltalı (n 14) 257 vd.

²² Arslan Kaya, 'Yürürlüğün 1. Yılında 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu Sempozyumu-Tartışmalar' (2012) 16 (3-4) Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 143, 143.

²³ Erdoğan Moroğlu, *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu-Değerlendirme ve Öneriler* (8. Baskı, On İki Levha Yayıncılık 2016) 170.

²⁴ Kendigelen, *İmtiyaz* (n 2) 252.

²⁵ Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu (n 1) 638; Pulaşlı, *Şirketler Hukuku* (n 1) 532 vd; Ünal Tekinalp, *Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku* (5. Bası, Vedat Kitapçılık 2020) 89.

²⁶ Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu (n 1) 429; Kırca, Şehirli Çelik ve Manavgat (n 2) 439; Karasu (n 7) 32.

Burada ayrıca belirtilmelidir ki, TTK m. 360 uyarınca atanacak yönetim kurulu üyelerinin yalnızca temsil ettikleri grubun menfaatlerini gözeticeği gibi bir yaklaşım söz konusu olamaz²⁷. Zira TTK'da bu üyelerin hukuki niteliğine veyahut diğer yönetim kurulu üyelerinden başka şekilde değerlendirmeye tabi tutulacağına dair herhangi bir hüküm bulunmamaktadır. Başka bir anlatımla, bu temsilciler de genel kurul tarafından seçilen bir yönetim kurulu üyesi olduğundan, diğer üyelerle aynı haklara sahip ve aynı yükümlülüklerle tabidirler²⁸. Bu bağlamda özellikle özen ve bağlılık yükümlülüğü bakımından şirketin menfaatlerini göz önünde bulundurmak (TTK m. 369); herhangi bir nedenle temsil ettikleri hak sahipleri ile şirketin menfaatleri çatışırsa öncelikle şirketin menfaatlerini korumak zorundadırlar²⁹.

II. Yönetim Kurulunda Temsil Edilebilecek Gruplar

TTK m. 360'ta yönetim kurulunda temsil edilme hakkı tanınabilecek gruplar gösterilmiştir. Bunlar "belirli pay grupları", "özellik ve nitelikleri itibariyle belirli bir grup oluşturan pay sahipleri" ve "azlık"tır. Yönetim kurulunda temsil edilme hakkı kuruluş aşamasında ilk esas sözleşme ile tanınabileceği gibi sonradan yapılacak bir esas sözleşme değişikliği ile de tanınabilir.

Hukukumuzda, mehz İsviçre hukukundan farklı olarak, yönetim kurulunda temsil edilme hakkının sağlanması için imtiyaz nedeniyle farklı pay kategorilerinin oluşturulmasına gerek yoktur. Dolayısıyla yönetim kurulunda temsil edilme hakkı sağlanacak olan grubun nasıl oluşturulduğu önemli değildir. Oysa İsviçre hukukunda yönetim kurulunda temsil edilme hakkının sağlanabilmesi için oy hakkında veya malvarlığı haklarında imtiyaz tanınmak suretiyle farklı pay kategorilerin bulunması gereklidir³⁰. Bu açıdan diğer bir fark ise İsviçre hukukunda bu şekilde pay kategorilerinin varlığı halinde her bir kategori pay sahiplerine yönetim kuru-

²⁷ Abuzer Kendigelen, 'İsviçre Hukukunda Farklı Pay Sahibi Kategori veya Gruplarının Şirket Organlarında Temsili (OR Art. 709)' in Hayri Domaniç, Mehmet Helvacı ve Abuzer Kendigelen (eds), *Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu'na 65. Yaş Günü Armağanı* (Beta Yayıncılık 1999) 380; Karasu (n 7) 32; Çamoğlu (n 19) 2; Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat (n 2) 438.

²⁸ Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat (n 2) 438; Karasu (n 7) 32; Kendigelen, *İmtiyaz* (n 2) 288, 289.

²⁹ Çamoğlu (n 19) 2; Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat (n 2) 438; Karasu (n 7) 33; Kendigelen, *İmtiyaz* (n 2) 288, 289. Bununla birlikte özen ve bağlılık yükümü sınırları dâhilinde temsil ettikleri grubun menfaatlerini de korumalıdırlar [Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat (n 2) 438; Kendigelen, *İmtiyaz* (n 2) 289; Akdağ Güney (n 16) 54].

³⁰ Hasan Pulaşlı, *Şirketler Hukuku Şerhi*, Cilt II-III (4. Baskı, Adalet Yayınevi 2022) 1245; Kendigelen, *İmtiyaz* (n 2) 257.

lunda temsil edilme hakkının sağlanmasının zorunlu olmasına mukabil, Türk Hukuku'nda bunun tamamen ihtiyari olmasıdır. Yani hukukumuz açısından imtiyaz tanınmak suretiyle farklı pay kategorilerinin oluşması halinde dahi bu gruplara yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazı tanınması zorunlu değildir³¹.

Yönetim kurulunda temsil edilme hakkının tanınabileceği birden fazla grubun varlığı halinde bu hak yalnızca bir veya birkaç gruba tanınabileceği gibi bütün gruplara birbirinden bağımsız olarak da tanınabilir³². Buna karşılık mehaz OR Art. 709 ise her bir kategori pay sahiplerine (*den Aktionären jeder Kategorie*) en az bir temsilci (*wenigstens eines Vertreters*) seçme imkânı sağlamaktadır³³.

A. Belirli Pay Grupları

“Belirli pay grupları” TTK m. 360 ekseninde yönetim kurulunda temsil edilme imkânına sahip olabileceği belirtilen ilk gruptur. Belirli pay gruplarına 6762 sayılı eTTK döneminde de yönetim kurulunda temsil edilme hakkı tanınabilmekteydi³⁴. Bu bağlamda hüküm yenilik getirmemekte, yalnızca eTTK dönemindeki Yargıtay içtihatlarını pozitif bir düzenlemeye kavuşturmaktadır³⁵. Nitekim bu husus 360. maddenin gerekçesinde şu cümlelerle ifade edilmiştir:

“... Bu madde, yönetim kurulunda temsil edilme hakkını hem pay sahibi gruplarına hem azlığa hem de pay gruplarına tanımıştır. Kârda, oyda, tasfiye payında veya diğer herhangi bir malvarlığı hakkında imtiyazlı olan bir pay grubuna yönetim kurulunda temsil hakkı tanınabilir. Söz konusu hak, imtiyaz gibi her paya değil, belirli pay sahipleri grupları ile belirli pay gruplarına ve azlığa bir bütün olarak tanınmaktadır. Böylelikle bu hükümde 478

³¹ Kırca, Şehirli Çelik ve Manavgat (n 2) 427 dph 104; Pulaşlı, Şerh (n 29) 1245.

³² Kendigelen, İmtiyaz (n 2) 257; Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu (n 1) 427.

³³ Kırca, Şehirli Çelik ve Manavgat (n 2) 427 dph 104; Pulaşlı, Şerh (n 29) 1245.

³⁴ eTTK döneminde Yargıtay ve doktrin, esas sözleşmelerde yer alan yönetim kurulunda temsil edilmeye yönelik hükümleri 401. maddede geçen “sair hususlar” kapsamında imtiyaz olarak nitelendirmiş, ancak diğer imtiyazlardan farklı olarak şirket yönetim organında temsil edilme hakkının gruptaki her bir paya tek başına değil, belirli pay grubuna bir bütün olarak tanındığını kabul etmiştir. Bu fark dolayısıyla bu haktan her bir imtiyazlı payın tek başına ve gruptan bağımsız bir şekilde yararlanması mümkün olmayıp, bu hakkın ancak gruba dâhil pay sahipleri tarafından birlikte kullanılabilmesi belirtilerek yönetim kurulunda temsil edilme hakkı bir “grup imtiyazı” olarak nitelendirilmiştir [Kendigelen, İmtiyaz (n 2) 211, 237; Karahan (n 14) 126; Mustafa Çeker, *Anonim Ortaklıkta Oy Hakkı ve Kullanılması* (Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları 2000) 70].

³⁵ Kırca, Şehirli Çelik ve Manavgat (n 2) 427; Karasu (n 7) 33.

inci maddeye bir istisna getirilmiştir. Bu istisna tarihi sebeplere dayanmaktadır. Çünkü 6762 sayılı Kanunda bu tür bir istisnaya yer verilmiş olmamasına rağmen Yargıtayın otuz yılı aşkın süreden beri uygulanan yerleşik içtihadı “grup imtiyazı”nın tanınması yönündedir. Teori ile bağdaştırılması güç olan bu istisna, ilkesel kararlar ve öğreti ile kendini kabul ettiren bir hukuk haline gelmiştir. Bu yolla oluşan hukuka gerekli önemin verilmesi ve bu hukukun tanınması hukuk biliminin kabul ettiği bir olgudur. Aksi yönde bir değişiklik, uygulamada büyük güçlükler yaratabilir ve tanınacak uyarlama olanak ve süreleri amacın elde edilmesine yetmeyebilirdi. Bu sebeple ikinci fıkra öngörülerek Yargıtay kararlarında yer alan ilke kanunlaştırılmıştır”.

Hukumumuz açısından yönetim kurulunda temsil edilme hakkının tanınacağı belirli pay grubunun istenilen şekilde esas sözleşme ile belirlenmesi mümkündür³⁶; yeter ki hakkın tanındığı gruba dâhil paylar esas sözleşme ile net bir şekilde somutlaştırılsın³⁷. Ayrıca burada somutlaştırmada başvuru kriterlerinin herhangi bir önemi olmadığı gibi hakkın tanındığı gruba dâhil payların veya bu paylara malik olan pay sahiplerinin sayısının da bir önemi yoktur³⁸. Keza kimlerin belirli pay grubuna dâhil payları elinde bulundurduğunun da bir önemi yoktur. Tekrar önemini vurgulamak gerekirse, burada önemli olan payların yeterince somutlaştırılması ve bu paylardan ayrı bir grup oluşturulmasıdır³⁹.

Mehaz İsviçre hukukunda ise durum farklıdır. OR Art. 709’a göre ancak oy veya malvarlığı haklarında imtiyazlı paylar bulunduğu takdirde her bir pay grubuna (kategori) yönetim kurulunda temsil edilme hakkı tanınması zorunludur⁴⁰. Bu bağlamda esas sözleşme ile istenilen şekilde grup oluşturulamayacak, ancak oy hakkında veya malvarlığı haklarında imtiyazlı paylar varsa bir grup olarak bunlara yönetim kurulunda temsil edilme hakkı tanınacaktır⁴¹.

³⁶ Pulaşlı, *Şirketler Hukuku* (n 1) 381.

³⁷ Kendigelen, *İmtiyaz* (n 2) 212; Kortunay (n 12) 49.

³⁸ Örneğin nama yazılı payların bir grup, hamiline yazılı payların da diğer bir grup oluşturacağı kararlaştırılabileceği gibi oyda imtiyazlı payların bir grup ve kârda imtiyazlı payların da diğer bir grup oluşturacağı kararlaştırılabilir. Bu örnekler çerçevesinde nama yazılı paylar ile kârda imtiyazlı payların adedinin bir önemi olmadığı gibi hamiline yazılı paylar ile oyda imtiyazlı payları ellerinde bulunduran pay sahiplerinin sayısı da önemli değildir. Benzer yönde bkz. Kendigelen, *İmtiyaz* (n 2) 213; Pulaşlı, *Şerh* (n 29) 1251, 1252; Kortunay (n 12) 49.

³⁹ Örneğin payları A, B veya C şeklinde gruplamak yahut pay senetlerinin çıkarıldığı ihtimalde senetlerin üzerinde yer alan numaralara göre ayırmak mümkündür [Kendigelen, *İmtiyaz* (n 2) 212].

⁴⁰ Pulaşlı, *Şerh* (n 29) 1245; Kırcı, Şehirli Çelik ve Manavgat (n 2) 427 dpn 104; Kendigelen, *İmtiyaz* (n 2) 199, 200. OR 709 hükmünün eleştirisi için bkz. Kendigelen, ‘Temsil’ (n 26) 349, 350.

⁴¹ Buna ilişkin örnekler için bkz. Pulaşlı, *Şirketler Hukuku* (n 1) 380, 381.

TTK m. 360/1 uyarınca imtiyazın belirli pay grubuna tanınmasının, özellik ve nitelikleri itibariyle belirli bir grup oluşturan pay sahiplerine tanınmasına kıyasla en önemli farkı payın devrinde ortaya çıkmaktadır. Şöyle ki, belirli pay grubuna imtiyaz tanınması halinde, bu gruba dâhil paylardan birini devralan kimse başkaca hiçbir şart aranmaksızın o gruba tanınan imtiyazdan yararlanabilir. İmtiyazın özellik ve nitelikleri itibariyle belirli bir grup oluşturan pay sahiplerine tanınması durumunda ise bu nitelikteki bir kimseden payı devralan kişi kendiliğinden o gruba tanınan imtiyazdan faydalanamaz⁴². Yalnızca o grubun özellik ve niteliklerini taşırsa imtiyazdan faydalanabilir, aksi halde bu haktan yararlanamaz. Bununla birlikte esas sözleşmede öngörülen özellik ve niteliklere sahip olan bir kişi, pay iktisap ettiğinde payı devreden özellik ve niteliği önem arz etmeksizin kendiliğinden imtiyazdan yararlanabilecektir⁴³. Başka bir anlatımla, payı devreden imtiyaz tanınan gruba dâhil olmasa da devralan esas sözleşme ile belirlenen özellik ve niteliklere sahipse kendiliğinden imtiyazlı pay sahipleri grubuna katılır. İki tür grup arasındaki bu fark, başka bir farkı da zorunlu olarak beraberinde getirmektedir. Şöyle ki, yönetim kurulunda temsil edilme hakkının belirli pay grubuna tanındığı varsayımında payların sayısı daima sabittir⁴⁴. Buna karşılık, özellik ve nitelikleri ile belirli grup oluşturan pay sahiplerine imtiyaz tanınması varsayımında ise payların sayısı farklılaşabilir. Zira son durumda imtiyaz paya değil, pay sahiplerinin özellik ve niteliklerine bağlanmıştır⁴⁵.

B. Özellik ve Nitelikleriyle Belirli Bir Grup Oluşturan Pay Sahipleri

Özellik ve nitelikleriyle belirli grup oluşturan pay sahiplerine tanınan yönetim kurulunda temsil edilme hakkı tamamen yeni bir kurumdur^{46,47}. Yenilik kurumun daha önce 6762 sayılı eTTK'da düzenlenmemiş olmasından ve özellikle imtiyazın paya tanınması gerektiği yönündeki genel kabul gören ilkenin aksine, pay sahibine tanınmasından kaynaklanmaktadır⁴⁸.

⁴² Pulaşlı, *Şerh* (n 29) 1254; Karasu (n 7) 35.

⁴³ Karasu (n 7) 35; Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat (n 2) 427.

⁴⁴ Pek tabii ki, yeni imtiyazlı pay ihraç edilmesi durumu müstesnadır.

⁴⁵ Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat (n 2) 427, 428.

⁴⁶ Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat (n 2) 427. Bu hükmün eleştirisi için bkz. Kendigelen, *İlk Tespitler* (n 19) 252.

⁴⁷ İsviçre hukukunda bu yönde bir düzenlemenin OR 709'da açıkça yer almamasına karşın doktrinde kabul edildiği hususunda bkz. Pulaşlı, *Şerh* (n 29) 1246.

⁴⁸ Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat (n 2) 427; Akdağ Güney (n 16) 52. Nitekim madde gerekçesinde ve Adalet Komisyonu Raporunda "belirli bir grup oluşturan pay sahipleri" ile paylara değil pay sahiplerine vurgu yapılmakta olduğu belirtilmiştir.

Pay sahiplerinden belirli bir grup oluşturabilmek için esas sözleşmede pay sahiplerinin özellik ve niteliklerinin açıkça belirlenmesi gereklidir⁴⁹. Bu husus madde gerekçesinde “... *Bu hükmün uygulanabilmesi için hem azlığın hem de belirli pay sahipleri gruplarının belirlenebilir ve tanınabilir bir şekilde tanımlanması, yani bir anlamda diğer pay sahiplerinden ayrılabilir olmaları gerekmektedir...*” şeklinde ifade edilmiştir⁵⁰. İsviçre hukukunda bu kavram çok geniş yorumlanmakta ve pay sahipleri arasında bir grup oluşmasını sağlayabilecek her kıstasın yeterli olacağı savunulmaktadır⁵¹. Bu yaklaşımın hukukumuz açısından da benimsendiğini söylemek yanlış olmaz⁵². Nitekim Adalet Komisyonu Raporunda belirli pay sahipleri gruplarının meslekler, işletme konuları vb. ölçütlerle belirlenebileceği ifade edilmiş, bu konuda şirketin bayilerinin, süt ve pancar üreticilerinin, şirketin ürettiği ürün ile ilgili yan sanayi sahiplerinin (mesela ürün binek otomobil ise oto elektrik tesisatçıların, oto boya üreticilerinin, koltuk döşemecilerinin vs.) özellik ve nitelikleri itibarıyla belirli bir grup oluşturan pay sahipleri olabileceği belirtilmiştir⁵³. Doktrinde *Çamoğlu*, bir derneğin veya vakfın hatta bir parti ya da spor kulübünün üyelerinin sahip oldukları paylarla oluşturacakları grubun da yönetim kurulunda temsil edilme hakkından yararlanabileceğini belirtmektedir⁵⁴. Benzer şekilde *Tekinalp* de belirli bir ailenin halen pay sahibi olan altsoylarına aynı imtiyazın tanınabileceği görüşündedir⁵⁵.

Kanunda “*özellik ve nitelikleri ile belirli bir grup oluşturan pay sahiplerinden*” bahsedildiğinden, ismen belirli somut bir kişiye bu kapsamda imtiyaz ta-

⁴⁹ Bu mecburiyetin esasen “imtiyazın tabi olduğu şartların belirli olması ilkesi”nin bir sonucu olduğu yönünde bkz. Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat (n 2) 428.

⁵⁰ Doktrinde *Pulaşlı* bir anonim şirketin pay sahiplerinin hepsinin aynı özellik ve nitelikte olması durumunda, bu şirkette yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazının özellikleri ve nitelikleri ile belirli grup oluşturan pay sahiplerine tanınamayacağı görüşündedir. Zira bu imtiyazın tanınabilmesi için anonim şirketin pay sahipliği yapısının buna uygun olması gerekir [Pulaşlı, *Şerh* (n 29) 1808]. Bir anonim şirketteki pay sahipliği yapısının her an değişmesinin mümkün olması karşısında yazarın görüşüne katılmadığımızı belirtelim.

⁵¹ Kendigelen, ‘Temsil’ (n 26) 385; Karasu (n 7) 34.

⁵² Hiç şüphesiz bunun sınırı emredici hükümler, genel ahlak ve dürüstlük kuralıdır [Cafer Emi-noğlu, ‘TTK m. 360 Hükmüne Göre Yönetim Kurulunda Temsil Edilme Hakkının Tanınabileceği Gruplar, Hakkın Hukuki Niteliği ve İcrası’ in Murat Alışkan, Bilge Utkan Mersin ve Sinan Sarıkaya (eds), *Sermaye Şirketleri Hukukunda Güncel Gelişmeler Sempozyumu* (On İki Levha Yayıncılık 2020) 335, 343].

⁵³ Çamoğlu (n 19) 2; Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat (n 2) 428.

⁵⁴ Çamoğlu (n 19) 2.

⁵⁵ Tekinalp (n 24) 236. Benzer yönde Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat (n 2) 428.

nınamaz⁵⁶. Çünkü bu şekilde somut bir kimsenin adı belirtildiğinde artık özellik ve nitelik belirtmeye yer kalmadığından pay sahipleri grubu oluşturmak da mümkün olmayacaktır⁵⁷. Şu halde, esas sözleşme ile “Ali Ak yönetim kurulu üyesi seçilir” veya “Yönetim kurulunun bir üyesi Basri Batı’nın gösterdiği adaylar arasından seçilir” şeklinde imtiyaz tanınmaz⁵⁸; ancak Ali Ak veya Basri Batı özellik ve nitelikleri itibarıyla belirli bir grup oluşturan pay sahiplerinden olmak kaydıyla aday olarak gösterilebilir veya genel kurulca üye olarak seçilebilir.

C. Azlık

TTK m. 360 uyarınca yönetim kurulunda temsil edilme hakkı tanınabilecek son grup azlıktır⁵⁹. Bu hüküm de yenidir⁶⁰. Yönetim kurulunda temsil edilme

⁵⁶ Buna karşılık esas sözleşmede belirtilen özellik ve niteliklere yalnızca pir pay sahibi uygun düşebilir. Ama buradan hareketle, yalnızca bir kişiye hitap edecek şekilde özellik ve nitelik belirlemenin mümkün olduğu gibi bir sonuca varılmamalıdır [Argun Karamanlıoğlu, ‘TTK Madde 360 Uygulamasına İlişkin İki Sorun: Belirli Grup ve Azınlık Kavramları-Haklı Nedenle Önerilen Adayın Reddi’ (2021) 16 (197-198) Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 225, 262, 263].

⁵⁷ Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat (n 2) 428; Kendigelen, *İmtiyaz* (n 2) 220; Karasu (n 7) 34. Aksi yönde bkz. Çamoğlu (n 19) 2; Tekin Memiş, ‘Grup İmtiyazının Kabul Edildiği Bankalarda Grup İçindeki Bütün Paylar Nitelikli Pay Sayılır mı?’ (2014) 16 (Özel Sayı Prof. Dr. Hakan Pekcanitez’e Armağan) Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 3105, 3111; Fatih Ölmez, *Belirli Grupların Yönetim Kurulunda Temsil Edilmesi* (On İki Levha Yayıncılık 2021) 176 vd.

⁵⁸ Bu hususta eTTK döneminde esas sözleşmeye konulan bu türden hükümlere değinmekte fayda vardır. eTTK döneminde Yargıtay, esas sözleşmelere konulan bu türden hükümlerin imtiyazın paya tanınabileceği ilkesinden hareketle imtiyaz olmadığına, esas sözleşme ile tanınan akdi bir hak niteliğinde olduğuna, dolayısıyla ancak sahibinin onayıyla değiştirilebileceğine hükmetmekteydi (Yargıtay 11 HD, 3211/10546, 12.11.1992) [Yargıtay’ın bu kararı ve eleştirisi için bkz. Karasu (n 7) 34, 35]. Yargıtay’ın kararının isabetinin tespiti bir yana, burada sorun eTTK döneminde konulan bu türden hakların yeni TTK döneminde de 6103 sayılı Kanun m. 5 uyarınca kazanılmış hak olarak geçerli olup olmayacağı ekseninde yoğunlaşmaktadır. Doktrinde *Karasu* soruna şu şekilde yaklaşarak bir çözüm bulmaya çalışmıştır: 6103 sayılı Kanun m. 28/2, eTTK döneminde geçerli bir şekilde kazanılmış olan imtiyazların kazanılmış hak olarak kabul edilip korunacağını hüküm altına almıştır. Oysa bu durumda eTTK döneminde geçerli bir şekilde kazanılmış imtiyaz söz konusu değildir. Dolayısıyla bu türden bir hükmün yeni TTK döneminde korunmasından bahsedilemez. Ancak 6103 sayılı Kanun m. 25’e göre “TTK’nın yürürlüğe girdiği tarihte görevde bulunan anonim şirket yönetim kurulları ile limited şirket müdürleri, görevden alınmaları veya yönetim kurulu üyeliğinin herhangi bir sebeple boşalması hali hariç, sürelerinin sonuna kadar görevlerine devam ederler”. Dolayısıyla eTTK döneminde esas sözleşmedeki hüküm uyarınca yönetim kurulu olarak atanan bir kimsenin üyeliği, görevden alınması veya herhangi bir sebeple üyeliğinin düşmesi hali hariç, görev süresinin sonuna kadar devam edecektir. Ancak eTTK döneminden kalan hakkı imtiyaz niteliğinde olmadığından yeni TTK döneminde korunmaz. Zaten TTK m. 340 da buna engeldir [Karasu (n 7) 34, 35]. Aynı yönde bkz. Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat (n 2) 429.

⁵⁹ TTK m. 360 hükmünün metninde geçen “azlık” kelimesinin “azınlık” olarak değiştirilmesi gerektiği yönünde bkz. Moroğlu, *Değerlendirme* (n 22) 169.

⁶⁰ Hükme yönelik eleştiriler için bkz. Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat (n 2) 430, 431; Kendigelen, *İlk Tespitler* (n 19) 252.

hakkının kullanılabilmesi ve bu hakkın bir imtiyaz olması hasebiyle imtiyaza ilişkin hükümlerin uygulanabilmesi açısından azlığın esas sözleşmede iyi bir şekilde tanımlanması gerekmektedir⁶¹. Bu hususa madde gerekçesinde yer alan şu ifadelerle de dikkat çekilmiştir:

“Bu hükmün uygulanabilmesi için hem azlığın hem de belirli pay sahipleri gruplarının belirlenebilir ve tanınabilir bir şekilde tanımlanması, yani bir anlamda diğer pay sahiplerinden ayrılabilir olmaları gerekmektedir. [...] Önemli olan azlığın belirlenebilir olmasıdır. Bunun için, somut olayın özelliklerinin ortaya çıkarılabileceği istisnalar bir yana, yüzdelerin anılması yeterli olmayabilir⁶². Bunun yerine pay senedi numaraları veya sayıları ayırt edilebilirlik yönünden daha iyi bir ölçüttür. Azlığın iyi tanımlanmaması imtiyazların korunmasına ilişkin hükümlerin uygulanmasını güçleştirebilir”.

Gerekçede yer alan “pay senedi numaraları veya sayıları ayırt edilebilirlik yönünden daha iyi bir ölçüttür” ifadesi doktrinde Kırca tarafından bu şekilde zaten belirli bir pay grubu oluşturulmuş olacağı gerekçesiyle haklı olarak eleştirilmiştir. Bununla birlikte yazar “yüzdelerin anılması yeterli olmayabilir” yönündeki ibareyi, örneğin sermayenin %40’ını oluşturan pay sahiplerinin yönetim kurulunda temsil edilmesine olanak veren bir esas sözleşme hükmünün varlığında %40’ın içeriğindeki değişkenlik sebebiyle bu %40’lık grubun içine hangi pay sahiplerinin gireceğinin belirli olmaması nedeniyle isabetli bulmuştur⁶³. Benzer şekilde *Kendigelen* de bu düzenlemenin Türk uygulamasında henüz herhangi bir örneğine rastlanmadığını belirterek pay sahipleri ve azlığa tanınmak istenen bu hakkın, somut bir pay grubu ayırımı yapılmadığı takdirde uygulanma kabiliyetinin olmayacağını ifade etmiştir⁶⁴.

Bu başlıkta değinilmesi gereken bir diğer husus ise “azlık” ibaresidir. Hükmünde azlık ile kastedilen -dar ve teknik anlamıyla- kanunun kendisine tanıdığı haklardan faydalanabilmesi için sermayenin belirli bir oranını⁶⁵ karşılaması ge-

⁶¹ Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat (n 2) 430; Karasu (n 7) 35.

⁶² Gerekçedeki bu ifadeye rağmen *Tekinalp* esas sözleşme ile sermayenin %12, %18, %32 veya %22’si gibi bir oranı oluşturan payların sahiplerine yönetim kuruluna bir üyelik için aday göstermek hakkı tanınabileceğini ve bu suretle tanınan aday gösterme imtiyazının TTK m. 454 kapsamında korunacağını belirtmiştir [Tekinalp (n 24) 237, 238].

⁶³ Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat (n 2) 431. Aynı yönde bkz. *Kendigelen*, *İmtiyaz* (n 2) 214.

⁶⁴ *Kendigelen*, *İlk Tespitler* (n 19) 252.

⁶⁵ TTK m. 411, 420, 439, 531, 559 hükümlerinde öngörülen hakların kullanılabilmesi bakımından azınlık, sermayenin en az onda biri, halka açık anonim şirketlerde ise yirmide biri olarak belirlenmiştir.

reken pay sahipleri değil, geniş anlamda azlık, yani yarıdan fazla oya sahip çoğunluk⁶⁶ karşısındaki pay sahipleridir⁶⁷.

Yukarıda yapılan açıklamalar ışığında bir değerlendirme yapmak gerekirse, aslında azlığa TTK m. 360 anlamında imtiyaz tanınmasının mümkün olmayacağını, bu hükmün ölü doğduğunu söyleyebiliriz. Çünkü sadece yüzdelerin anılması durumunda yukarıda bahsedilen (örneğin anılan yüzdenin içine hangi pay sahiplerinin girdiği, aday önerme toplantısı yapılması ihtimalinde hangi pay sahiplerinin toplanıp karar alacağı vb. gibi temsil hakkının kullanılmasında ve korunmasında) karışıklıkların meydana gelmesi kaçınılmazdır.

III. Yönetim Kurulunda Temsil Edilme İmtiyazının Kullanılmasına Dair Usuller ve Sınır

TTK m. 360 hükmü uyarınca “... yönetim kurulu üyelerinin, belirli bir grup oluşturan pay sahipleri, belirli pay grupları ve azlık arasından seçileceği esas sözleşmede öngörülebileceği gibi, esas sözleşmede yönetim kurulu üyeliği için aday önerme hakkı da tanınabilir. Genel kurul tarafından yönetim kurulu üyeliğine önerilen adayın veya hakkın tanındığı gruba ve azlığa mensup adayın haklı bir sebep bulunmadığı takdirde üye seçilmesi zorunludur”. Hükümden de açıkça görüleceği üzere yönetim kurulunda temsil edilme hakkının tanınmasına ilişkin iki yöntem vardır: a) yönetim kurulu üyesinin hakkın tanındığı grup arasından seçilmesi b) hakkın tanındığı grubun yönetim kuruluna aday önermesi (Vorschlagsrecht)⁶⁸.

Kanunda hakkın tanınmasına ilişkin yöntemlerin sınırlayıcı bir şekilde gösterilmesi ve ayrıca emredici hükümler ilkesi dolayısıyla bu iki yöntemin dışında bir yolla Kanunda sayılan gruplara yönetim kurulunda temsil edilme hakkı sağlanamaz⁶⁹.

⁶⁶ Çoğunluk ve azınlık kavramlarının şirketteki ortak sayısı, payların dağılımı vb. sebeplerle değişiklik gösterebileceği hakkında bkz. yukarıda dñn 2.

⁶⁷ Pulaşlı, *Şerh* (n 29) 1258; Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat (n 2) 430; Karasu (n 7) 35; Çamoğlu (n 19) 1 dñn 1. Gerçekten de bu husus madde gerekçesinde yer alan “... Azlığın iyi tanımlanmaması imtiyazların korunmasına ilişkin hükümlerin uygulanmasını güçleştirebilir” şeklindeki ifadededen çıkarılabilir görünmektedir.

⁶⁸ Uygulamada esas sözleşmelerde “yönetim kurulu üyesinin hakkın tanındığı grup arasından veya onların göstereceği adaylar arasından seçileceği” şeklinde hükümlerle karşılaşılabildiği, böylesi durumlarda öncelikle hakkın tanındığı grubun aday önermesinin beklenilmesi gerektiği, şayet ilgili grup bir öneride bulunmazsa o zaman yönetim kurulu üyesinin ilgili gruba dâhil pay sahipleri arasından seçilmesi gerektiği belirtilmiştir [Kendigelen, *İmtiyaz* (n 2) 259; Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat (n 2) 432 dñn 115].

⁶⁹ Kendigelen, *İmtiyaz* (n 2) 219 vd; Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat (n 2) 433; Karasu (n 7) 36; Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu (n 1) 427. Burada Alman Hukuku’ndaki üye gönderme hakkına

Buna karşılık mehzada durum farklıdır. İsviçre hukukunda bu hak bir takım yollarla tanınacak bir imtiyaz olarak nitelendirilmeyip, belirli şartların gerçekleşmesi halinde yasal zorunluluk olarak ortaya çıkan fer'i nitelikte bir özel hak, bir grup hakkı olarak nitelendirilmektedir⁷⁰. Şöyle ki, oy hakkında veya malvarlığı haklarında imtiyaz sebebiyle farklı pay kategorileri mevcutsa, her bir kategori pay sahiplerine yönetim kuruluna en az bir temsilci seçmek imkânı sağlanmak zorundadır⁷¹; şayet pay kategorileri herhangi bir sebeple mevcut bulunmazsa temsil hakkı da ortadan kalkacaktır. Hukukumuzda ise yasadan kaynaklı böyle bir zorunluluk söz konusu olmayıp, ancak arzu edildiği takdirde esas sözleşmede öngörülme kaydıyla bu hak tanınabilir⁷².

A. Yönetim Kurulu Üyesinin Belirli Gruplar Arasından Seçimi

TTK m. 360 ile tanınan yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazının kullanılmasına ilişkin, yine aynı hükümde gösterilen ilk yol, yönetim kurulu üyesinin imtiyazlı grup arasından genel kurulca seçilmesidir. Yönetim kurulu üyelerinin imtiyazlı gruba giren pay sahipleri arasından seçilmesi yönteminin işleyişi, diğer yöntem olan aday önerme yöntemine kıyasla daha sorunsuz olup, genel kurulun bu yöntemde riayet etmemesi haricinde herhangi bir sorun teşkil edecek nitelikte değildir⁷³. Zira bu yöntemde tercih hakkı genel kuruldadır; aday önerme yönteminin aksine, imtiyaz tanınan grubun bir toplantı yapması ve genel kurula bir aday önermesi gerekmemektedir. Bunun yerine genel kurulun yönetim kurulu üyesini -kanuni şartları da haiz olması kaydıyla- hakkın tanındığı grup pay sahipleri arasından seçmesi yeterlidir. Bu doğrultuda, gruba dâhil pay sahipleri arasından yapılacak seçimde genel kurul tamamen serbesttir⁷⁴. Genel kurul hakkın tanındığı gruptan, esas sözleşmede kararlaştırıldığı kadar üyeyi

(Entsendungsrecht) değinmekte fayda vardır. Bu yöntemde yönetim kurulunda görev alacak üyenin doğrudan hakkın tanındığı grup tarafından seçilmesi söz konusu olup, bu hususta genel kurulun yetkisi yoktur. Dolayısıyla bu yöntemin Türk Hukuku bakımından uygulanması mümkün değildir. Çünkü TTK m. 408/2, b hükmü uyarınca yönetim kurulu üyelerinin seçimi münhasıran genel kurulun yetkisindedir [Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu (n 1) 390, Pulaşlı, Şerh (n 29) 1260; Şener (n 1) 354; Kendigelen, *İmtiyaz* (n 2) 220; Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat (n 2) 433].

⁷⁰ Pulaşlı, Şerh (n 29) 1245; Kendigelen, *İmtiyaz* (n 2) 203, 204; Akdağ Güney (n 16) 49; Karasu (n 7) 32.

⁷¹ Kendigelen, *İmtiyaz* (n 2) 204; Akdağ Güney (n 16) 49.

⁷² Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat (n 2) 427 dnp 104; Pulaşlı, Şerh (n 29) 1245; Karasu (n 7) 32.

⁷³ Kendigelen, *İmtiyaz* (n 2) 261; Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat (n 2) 436.

⁷⁴ Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat (n 2) 436.

seçtiği takdirde imtiyaz kullanılmış olacaktır⁷⁵. Burada hemen belirtilmelidir ki, imtiyaz tanınan gruba dâhil pay sahiplerinin, üye seçiminin yapılacağı genel kurul toplantısına katılması zorunlu değildir. Nitekim TTK m. 360 ile bahşedilen imkân, ilgili grup bakımından herhangi bir zorunluluk getirmemektedir⁷⁶. Bu takdirde imtiyazlı grubun bu hakkını kullanmaktan feragat ettiği söylenebilir.

Aday önerme hakkında olduğu gibi genel kurulun bu hakka riayet etmesi, yani esas sözleşmede öngörülen sayıda yönetim kurulu üyesini hakkın tanındığı grup pay sahipleri arasından seçmesi zorunludur. Ancak haklı sebeplerin varlığı söz konusu zorunluluğun sınırırır⁷⁷.

Yönetim kurulu üyelerinin belirli grup pay sahipleri arasından seçilmesi yönteminde toplantı yapılması söz konusu olmamasına rağmen, pay sahipleri toplantı yapmak suretiyle bir aday belirlemişlerse de genel kurul bu kişiyi seçmek zorunda değildir⁷⁸. Benzer şekilde genel kurulun, imtiyazın tanındığı grup içerisindeki sermaye oranla çoğunluk paylara sahip olan kişiyi seçmesi de zorunlu değildir⁷⁹.

B. Yönetim Kuruluna Aday Önerme

Yönetim kuruluna aday önerme hakkı tanınan gruba dâhil pay sahipleri, bu hakkını kullanmak ve adayını belirlemek amacıyla -imtiyazlı payların tamamının bir pay sahibinin elinde toplanması varsayımı hariç- toplantı yapmak durumundadır⁸⁰. Ancak TTK'da bu toplantının nasıl ve ne şekilde yapılacağına ilişkin açık bir düzenleme olmadığı gibi böyle bir toplantının gerekliliğine dair bir işaret de yoktur. TTK m. 360 yalnızca belirli pay gruplarının, özellik ve nitelikleriyle belirli grup oluşturan pay sahiplerinin ve azlığın aday önerme hakkına sahip olabilece-

⁷⁵ Kendigelen, *İmtiyaz* (n 2) 260.

⁷⁶ Numan Sabit Sönmez, *Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirketlerde Pay Sahiplerinin İmtiyaz Yoluyla Yönetim Kurulunda Temsili* (On İki Levha Yayıncılık 2024) 417.

⁷⁷ Kendigelen, *İmtiyaz* (n 2) 261. Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat (n 2) 436. İmtiyazdan sapa-bilmek için haklı sebebin ilgili gruptaki pay sahiplerinin hepsinde bulunması gerektiği yönün-de bkz. Ölmez (n 56) 196; Baltalı (n 14) 394.

⁷⁸ Pulaşlı, *Şirketler Hukuku* (n 1) 384; Karasu (n 7) 37. Ancak bu toplantı sonucunda pay sahiplerinin oybirliği ile önerdiği kişinin genel kurul tarafından seçilmemesi durumunda şartlarının varlığı halinde genel kurul kararı aleyhine dürüstlük kuralına aykırılık dolayısıyla iptal davası açılabilirliği yönünde bkz. Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat (n 2) 436.

⁷⁹ Kendigelen, *İmtiyaz* (n 2) 260, 261.

⁸⁰ Karasu (n 7) 37; Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat (n 2) 433; Karahan (n 14) 128; Kendigelen, *İmtiyaz* (n 2) 262, 264; Pulaşlı, *Şerh* (n 29) 1263. Bu toplantı ve toplantıya kıyasen uygulanacak hükümlere yönelik eleştiri ve değerlendirmeler için bkz. Sönmez (n 75) 305 vd.

ğini ve genel kurulun -haklı bir sebep olmadıkça- önerilen adayı seçmek zorunda olduğunu hüküm altına almıştır. Bu noktada doktrin, aday önerme hakkının kullanılabilmesi için bir toplantı yapılacağını ve bu toplantıya niteliğine uygun düştüğü ölçüde genel kurul toplantılarına⁸¹ yahut imtiyazlı pay sahipleri özel kuruluna⁸² ilişkin hükümlerin uygulanabileceğini belirtmektedir⁸³. Kanaatimizce *Kendigelen* ve *Kırca*'nın da belirttiği üzere, aday önerme toplantısında uygulanacak nisaplar bakımından imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunda aranan nisapların dikkate alınmaması gerekir. Çünkü bu nisaplar, imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal eden genel kurul kararlarının varlığı halinde uygulanacak olan nisaplar olduğu için ağır yetersayılara tabi tutulmuştur⁸⁴. Oysa aday önerme toplantısı bir hakkın kullanılmasına yöneliktir. Bu bağlamda doktrin bir adım daha ileri giderek, aday önerme toplantısında toplantı nisabı aranmaması gerektiğini belirtmektedir⁸⁵. Kanaatimizce bu son görüşe öncelik verilmelidir. Zira belirli bir toplantı yeter sayısı aramak, hakkın kullanımını zorlaştırabilir. Kanunla öngörülmemiş olan böyle bir zorunluluğun pay sahiplerine yüklenmemesi gerekir.

Karar nisabı konusunda ise anonim şirketlere hâkim ilkelerden olan çoğunluk ilkesi doğrultusunda toplantıda bulunan oyların çoğunluğunun karar nisabı olması gerektiği belirtilmiştir⁸⁶. Doktrinde *Ölmez* karar nisabında çoğunluk aranmasını gerektiğini belirtmiş, bununla beraber imtiyazın özellik ve nitelikleri ile belirli grup oluşturan pay sahiplerine tanınmış olması ihtimalinde çoğunluğun sermaye oranına göre değil, baş hesabına göre sağlanması gerektiğini ileri sürmüştür⁸⁷. *Baltalı* ise mutlak çoğunluğun aranmaması, basit çoğunluğun yeterli kabul edilmesi gerektiği kanaatindedir⁸⁸.

⁸¹ Kendigelen, *İmtiyaz* (n 2) 266; Pulaşlı, *Şerh* (n 29) 1264.

⁸² Çamoğlu (n 19) 4; Eminoğlu (n 51) 348.

⁸³ Bu konuda esas sözleşme ile tamamlayıcı nitelikte hükümler öngörülebileceği yönünde bkz. Çamoğlu (n 19) 4; Karasu (n 7) 37.

⁸⁴ Kendigelen, *İmtiyaz* (n 2) 265; Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat (n 2) 434. Aksi yönde Karahan (n 14) 128; Çamoğlu (n 19) 4; Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu (n 1) 385; Pulaşlı, *Şerh* (n 29) 1264.

⁸⁵ Ömer Teoman, 'Yönetim Kuruluna Aday Gösterme Ayrıcalığına Sahip Bir Grubun Yapacağı özel Toplantıda Uygulanacak Yetersayılar' in Ömer Teoman (ed), *Tüm Makalelerim Cilt I-II* (2. Baskı, On İki Levha Yayıncılık 2012) 1014; Kendigelen, *İmtiyaz* (n 2) 267; Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat (n 2) 435.

⁸⁶ Kendigelen, *İmtiyaz* (n 2) 268, Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat (n 2) 434, 435. İmtiyazlı pay sahipleri özel kuruluna ilişkin TTK m. 454'te düzenlenen yeter sayıların aranması gerektiği hakkında bkz. Karahan (n 14) 128; Eminoğlu (n 51) 348.

⁸⁷ Ölmez (n 56) 220.

⁸⁸ Baltalı (n 14) 342.

Karar nisabı konusunda *Ölmez*'in görüşüne katılmaya imkan yoktur. Bir de fa saf bir sermaye şirketi olan anonim şirkette kişiler değil, sermaye ön plandadır ve anonim şirkete egemen olan çoğunluk ilkesi sermaye çoğunluğunu temel almaktadır. Bu noktada yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazının belirli pay sahiplerine tanınmış olmasının, anılan ilkelerden vazgeçilmesini haklı gösterecek tarafı bulunmamaktadır. Kanaatimizce, diğer görüşlere paralel olarak, bu toplantıda oyların çoğunluğunun karar yeter sayısı olarak kabul edilmesi en makul ve anonim şirketleri yapısına en uygun çözümdür.

Aday önerme hakkı tanınan grup pay sahipleri, bu haklarını kullanıp kullanmamakta serbesttirler, zira yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazı ilgili gruba bir yükümlülük veya görev yüklememektedir. Bununla beraber, önceden bu haktan feragat edilemeyip ancak hak doğduktan sonra feragat edilebilir⁸⁹. Aday önerme hakkı tanınan grup pay sahipleri bu haklarını kullanmazsa üyeyi belirleme yetkisi genel kurula döner. Benzer şekilde, imtiyaza sahip grup aday önerme konusunda uzlaşma sağlayamazsa veya aday belirleyeceği toplantıyı geciktirirse genel kurul öneriyi beklemek durumunda değildir⁹⁰.

Aday önerme toplantısında alınan kararın iptali mümkün olduğu gibi, bu karara istinaden alınan genel kurul kararının iptali de istenebilir⁹¹.

Son olarak belirtilmelidir ki, yönetim kurulunda temsil edilme hakkının tanındığı grubun önerdiği adayın, haklı bir neden bulunmadığı takdirde genel kurul tarafından üye olarak seçilmesi zorunludur (TTK m. 360/1). Bu zorunluluk aday önerme hakkı tanınmasının amacından kaynaklanmakta olup, aksinin kabulü halinde belirli pay grubuna, özellikleri ve nitelikleri itibarıyla belirli bir grup oluşturan pay sahiplerine veya azlığa tanınan aday önerme hakkının bir anlamı kalmayacaktır. Bu bağlamda hakkın tanındığı grup tarafından yapılan öneri, genel kurul açısından bağlayıcı (verbindlich) niteliktedir⁹². Öte yandan haklı sebeplerin varlığı önerinin bağlayıcılığına sınırdır. Şayet haklı sebepler varsa genel kurul önerilen adayı reddedebilir⁹³. Haklı sebeplerin varlığını takdir ederken kanun ve esas sözleşmede aranan şartların varlığından başka ayrıca şirketin menfaatlerinden hareketle de bir sonuca varılmalıdır⁹⁴. Kanaatimizce adayın haklı sebeple redde-

⁸⁹ Kendigelen, *İmtiyaz* (n 2) 269.

⁹⁰ Teoman (n 84) 1013.

⁹¹ Kendigelen, *İmtiyaz* (n 2) 269; Pulaşlı, *Şerh* (n 29) 1264, 1265.

⁹² Kendigelen, *İmtiyaz* (n 2) 275; Karasu (n 7) 37.

⁹³ Pulaşlı, *Şerh* (n 29) 1246.

⁹⁴ Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat (n 2) 437.

dilmesi durumunda yeniden aday belirlenmesi ve önerilmesi için genel kurulun ertelenmemesi gerekir. Hak sahiplerine süre vermenin hakkaniyet gereği olduğu düşünülebilirse de diğer pay sahiplerinin bu duruma katlanmaya mecbur oldukları göz ardı edilmemelidir. Bu açıdan hakkın tanındığı grup, adayını belirlerken tüm ihtimalleri ve gereklilikleri hesaba katmalı ve hem şirket hem de diğer pay sahipleri açısından uygun bir aday önermelidir.

C. Yönetim Kurulunda Temsil Edilme Hakkının Sınırı

Yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazı bağlamında üye seçimi için kanun koyucu sayısal bir sınırlama getirmiştir⁹⁵. Gerçekten de TTK m. 360/1, c. 4 uyarınca her iki yöntemle tanınabilecek olan yönetim kurulunda temsil edilme hakkı, halka açık anonim şirketlerde yönetim kurulu üye sayısının yarısını aşamaz. Buna göre TTK m. 360 gereği kapalı tip anonim şirketlerde yönetim kurulu üyelerinin yarısından fazlasının ve hatta tümünün imtiyazlı grup arasından veya onların önereceği adaylardan seçilmesi mümkün iken, halka açık anonim şirketlerde temsil oranının yönetim kurulu üye sayısının yarısını geçemeyeceği kuralı öngörülmüştür. Burada amaç imtiyazlı gruba bahşedilen gücün sınırlanması değil, diğer payların yönetim kurulunda temsil imkânının ve genel kurulun yönetim kurulunu tayin etme yetkisinin bütünüyle ortadan kalkmasını önlemektir⁹⁶.

Burada karşılaşılabilecek bir sorun, eTTK döneminde halka açık anonim şirket esas sözleşmelerinde yönetim kurulunun söz konusu orandan fazlasının imtiyazlı gruba dâhil pay sahipleri arasından veya onların önereceği adaylardan seçileceği yönünde hüküm bulunması noktasında ortaya çıkmaktadır. Zira bu dönemde de yönetim kurulunda temsil edilme hakkı kabul edilmekteydi, fakat bu hakkı sayı bakımından sınırlandıran herhangi bir düzenleme bulunmamaktaydı. Bu gibi geçiş aşamasında ortaya çıkabilecek sorunların çözümü için 6103 sayılı Kanun m. 28/2'ye bakılmalıdır⁹⁷. Buna göre, eTTK zamanında ve yeni TTK'nın kabulünden en erken bir yıl önce esas sözleşme ile belirli grup paylara tanınan yönetim kurulu üyeliği için aday gösterme hakkı⁹⁸, TTK m. 360/1'de

⁹⁵ Hemen belirtilmelidir ki bu sınırlama imtiyazlı grubun sermayeye oranı şeklinde bir sınırlama değildir. Daha açık bir ifadeyle, imtiyazlı gruba dâhil payların tüm sermaye karşısındaki oranı önemsizdir [Kendigelen, *İmtiyaz* (n 2) 213; Ölmez (n 56) 148].

⁹⁶ Ölmez (n 56) 149.

⁹⁷ Bu hükmün getiriliş amacı ve eleştirisi için bkz. Sönmez (n 75) 199, 200.

⁹⁸ Hükümde her ne kadar yalnızca aday gösterme hakkından söz edilmekteyse de hükmün, yönetim kurulunda temsil edilme hakkının belirli grup pay sahipleri arasından seçilmesi şeklinde öngörülmesi durumunu da kapsadığını kabul etmek gerekir [Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu (n 1) 428; Kendigelen, *İlk Tespitler* (n 19) 253 dpn 72; Baltalı (n 14) 354].

gösterilen sınırı aşması halinde dahi kazanılmış hak sayılmaktadır. Başka bir anlatımla, 6102 sayılı TTK'nın kabul edilmesinden en az bir yıl önce halka açık anonim şirketin esas sözleşmesinde yönetim kurulu üyelerinin yarısından fazlasının hatta tamamının belirli pay grubu sahipleri arasından seçileceği yönünde yer alan hüküm kazanılmış hak olarak korunacaktır⁹⁹. Buna karşın yeni TTK'nın kabul edilmesinden önceki bir yıllık süre zarfı içerisinde aynı durumun gerçekleşmesi halinde söz konusu hak kazanılmış hak olamayacaktır¹⁰⁰.

TTK m. 360/1, son cümle'de gösterilen sınırlamaya uyulmadan imtiyaz tanınması ve esas sözleşmedeki bu hükme dayanarak yönetim kurulu üyelerinin yarısından fazlasının imtiyazlı grup arasından seçilmesi yahut bunların önerdiği adayların seçilmesi durumunda, genel kurulun aldığı bu kararın akıbeti ne olacaktır? Kanaatimizce burada kanuna aykırı şekilde alınmış bir genel kurul kararı olup iptal yaptırımına tabi tutulmalıdır¹⁰¹.

Öte yandan TTK m. 360/1'de öngörülen bu sınırlamanın arkasından kolayca dolanılabileceğini düşünmekteyiz. Şöyle ki yönetim kurulunun on kişiden oluştuğu bir halka açık anonim şirkette beş kişinin imtiyazlı grup tarafından önerileceğini farz edelim. Genel kurul önerilen beş kişiyi kabul edip, akabinden kalan beş üyenin ikisini de imtiyazlı grup pay sahipleri arasından seçse TTK m. 360/1'de yer alan sınırlamanın etkisi kalmayacaktır. Zira görünüş itibarıyla, hem imtiyazlı grubun önerdiği adaylar seçilmiş hem de kalan üyeleri genel kurul belirlemiştir. Hukuka uygun görünen bu durum aslında sınırlama hükmünün etkisiz hale getirilmesidir. Kanaatimizce dürüstlük kuralına aykırı bu seçim, iptal edilebilir görünmektedir.

IV. İmtiyazın Sınırlanması

TTK m. 478'e 6335 sayılı Kanun'la¹⁰² eklenen dördüncü fıkraya göre "*Sermayesinin yarısından fazlası tek başına veya birlikte; Devlet, il özel idaresi, belediye ve diğer kamu tüzel kişileri, sendikalar, dernekler, vakıflar, kooperatifler ve bunların*

⁹⁹ Karasu (n 7) 38.

¹⁰⁰ Söz konusu bir yıllık sürenin eleştirisi ve süre sınırı konulmaksızın eski dönemdeki tüm müktesep hakların geçerli kabul edilmesinin gerektiği yönünde bkz. Kendigelen, *İlk Tespitler* (n 19) 253, 254.

¹⁰¹ Aynı yönde bkz. Ölmez (n 56) 158.

¹⁰² Türk Ticaret Kanunu ile Türk Ticaret Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, Kanun Numarası: 6335, Kabul Tarihi: 26.6.2012, RG 30.06.2012/28339.

üst kuruluşlarına ait anonim şirketlerde ve bu şirketlerin aynı oranda sermaye payına sahip oldukları iştiraklerinde¹⁰³; bunların sahip oldukları paylara tesis edilebilecek imtiyazlar hariç olmak üzere, diğer paylara, belirli bir grup oluşturan pay sahiplerine, belirli pay gruplarına ve azlığa bu Kanunda düzenlenen herhangi bir imtiyaz tesis edilemez. Bu hüküm, payları borsada işlem gören anonim şirketlere, 5411 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinde tanımlanan kredi kuruluşlarına ve finansal kuruluşlara uygulanmaz". Söz konusu hükme göre, hükümde sayılanların, sermayesinin yarısından fazlasına sahip olduğu bir anonim şirkette ve bu şirketlerin aynı oranda sermayeye sahip olduğu iştiraklerinde hükümde sayılanların sahip olduğu payların haricindeki diğer paylara, belirli grup oluşturan pay sahiplerine, belirli pay gruplarına ve azlığa TTK'da düzenlenen herhangi bir imtiyaz tesis edilemez. Burada dikkat edilmelidir ki, konusu itibarıyla fark gözetmeksizin hiçbir imtiyazın tanınamayacağı hüküm altına alınmıştır; yoksa sadece yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazı değil¹⁰⁴. Buna göre TTK m. 478/4'te sayılanların bulunduğu bir şirkette imtiyazlı paylar bu sayılanların elinde bulunursa bu kişiler imtiyazdan yararlanacaktır, zira yasak tek taraflıdır. Buna mukabil diğer kişiler, ellerinde bulunan imtiyazlı paylardan faydalanamayacaklardır. Bu durum TTK m. 478/4'te sayılanların, imtiyazlı payların bulunduğu bir anonim şirkette, sermayenin yarıdan fazlası oranda payların sonradan iktisap etmesi halinde de gerçekleşir. Fakat bu ihtimalde diğer pay sahiplerinin ellerinde bulunan paylardan doğan imtiyazlar geçersiz hale gelmez, yalnızca geçici olarak donar. TTK m. 478/4'te sayılanlar herhangi bir sebeple şirketten ayrılırsa veya sahip oldukları payların oranı hükümde belirtilen orandan daha az olursa donan imtiyazlar tekrar canlanır¹⁰⁵.

Bununla birlikte fıkranın son cümlesinde bu genel kurala, yasak hükmünün beklenilmeyen sonuçlar doğurabileceği gerekçesiyle¹⁰⁶, bir istisna getirilmiş, fıkranın ilk cümlesindeki yasağın payları borsada işlem gören şirketleri, 5411 sayılı Kanun m. 3'te belirtilen mevduat ve katılım bankaları ile finansal kuruluşları kapsamadığı belirtilmiştir.

¹⁰³ Kanımızca buradaki "iştirak" ibaresi hatalıdır. Çünkü "iştirak" kamu iktisadi teşebbüslerinin veya bağlı ortaklıklarının, sermayelerinin en az yüzde on beşine, en çok yüzde ellisine sahip buldukları anonim şirketlerdir [bkz. Sabih Arkan, *Ticari İşletme Hukuku* (22. Baskı, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları 2016) 129 dnp 4]. Oysa hükümde aynı oranda sermaye payına sahip olmaktan, yani sermayenin yarısından fazlasından bahsedilmektedir. Şu halde hükümde geçen "iştirak" kelimesi "bağlı ortaklık" olmalıdır.

¹⁰⁴ Kırca, Şehirli Çelik ve Manavgat (n 2) 441.

¹⁰⁵ Karasu (n 7) 36; Kırca, Şehirli Çelik ve Manavgat (n 2) 444, 445.

¹⁰⁶ Kendigelen, *İlk Tespitler* (n 19) 252.

Benzer bir düzenleme BankK m. 18/2'de de yer almaktadır. Söz konusu hüküm uyarınca bir bankanın yönetim kuruluna veya denetim komitesine üye belirleme hakkı veren paylar oluşturulacaksa veya devredilecekse BDDK'dan izin almak gerekecektir. Zira bu türden paylar, yani yönetim kurullarına üye belirleme imtiyazı veren paylar Bankacılık Kanunu anlamında nitelikli paydır (BankK m. 3). Bu paylara sahip olabilmek için bankaların kurucu ortakları için aranan nitelikleri (BankK m. 8) taşımanın yanı sıra, bu payların tesisi ile devri için BDDK'nın izni şarttır. İzin alınmaksızın yapılan işlem hükümsüzdür¹⁰⁷.

V. Yönetim Kurulunda Temsil Edilme Hakkına Hukuka Aykırı Şekilde Uyulmamasının Sonuçları

TTK m. 360/1'de yönetim kurulu üyeliğine önerilen adayın veya hakkın tanındığı gruba mensup bir kişinin haklı bir sebep olmadığı takdirde genel kurul tarafından üye olarak seçilmesinin zorunlu olduğu hüküm altına alınmıştır¹⁰⁸. Hükme yakından bakıldığında, temsil edilme hakkının sınırının haklı sebep olduğu görülebilecektir. Buradan çıkarılabilecek bir sonuç, genel kurulun yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazına riayet etmemesinin her durumda hukuka aykırılık doğurmayacağıdır. Gerçekten de önerilen adayın yahut imtiyazlı gruba dâhil pay sahiplerinin, yönetim kurulu üyesi olarak seçilmemesi için haklı nedenler varsa ve bu nedenlere istinaden genel kurul adayı seçmemişse, bu tercihin hukuka aykırı olduğu ileri sürülemez¹⁰⁹. Bu nedenle, bu başlık altında genel kurulun haklı bir sebep olmadığı halde ilgili adayı seçmemesinin sonuçları üzerinde durulacaktır.

¹⁰⁷ Erkan Eren, 'Banka Yönetim Kurulunda Temsil Edilme Hakkı Veren Pay Sahipleri Sözleşmesi "Kanuna Karşı Hile" Olarak Değerlendirilebilir mi?' (2021) (1) Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 1013, 1018.

¹⁰⁸ Hükümün bu şekilde kaleme alınmış olması doktrinde *Moroğlu* tarafından eleştirilmektedir. Yazara göre hüküm bu haliyle, belirli grupların yönetim kurulunda temsili hakkının kâğıt üstünde kalmasına elverişlidir. Zira çoğunluk pay sahipleri herhangi bir neden ileri sürerek hakkın kullanılmasını en azından açılacak dava sonucuna kadar erteleyebilirler ve şirketi anılan hakka sahip grubun temsilcisi olmadan yönetebilirler. Dolayısıyla hükmün sözü edilen kısmının "Yönetim kurulu üyeliğine önerilen adayın veya aday gösteren gruba veya azınlığa mensup bir pay sahibinin seçilmesi zorunludur. Şirket veya pay sahipleri bu seçimin haklı nedenle iptalini dava edebilirler" şeklinde değiştirilmesi gereklidir [*Moroğlu, Değerlendirme* (n 22) 170].

¹⁰⁹ Bu ihtimalde yeniden aday önerilmesi için genel kurul toplantısının ertelenmemesi, imtiyaz hakkının kullanılmasının diğer pay sahipleri bakımından külfet getirmemesi gerektiği, eğer mümkünse aynı genel kurul toplantısı esnasında yeniden aday önerilebilmesi yönünde bkz. Ölmez (n 56) 237.

TTK m. 360 kapsamında haklı sebep mevcut değilken genel kurulun temsil hakkına riayet etmemesinin, hükmün emredici niteliği göz önüne alındığında, butlan sonucunu doğuracağı düşünülebilir. Ancak her emredici hükme aykırılık yokluk veya butlan sonucunu doğurmamaktadır¹¹⁰. Şu halde, TTK m. 360'a aykırılık halinde kamu düzeninden ziyade pay sahiplerinin özel çıkarlarının ihlali söz konusu olacağından, bu hükmün nisbi emredici nitelikte olduğunu, dolayısıyla da söz konusu hükme aykırı kararların iptal edilebilir mahiyette kararlar olduğunu söyleyebiliriz¹¹¹.

Buradan hareketle, genel kurulun yönetim kurulunda temsil edilme hakkı tanınan grup arasında bir kişiyi veya anılan grubun gösterdiği adayı haklı bir gerekçe olmaksızın seçmemesine yönelik kararı aleyhine iptal davası açılabilir¹¹². Doğal olarak bu davada mahkemenin inceleyeceği sorun, haklı bir gerekçenin bulunup bulunmadığıdır¹¹³.

Burada iptal davasını mahkemenin kabul etmesinin ne anlama geldiği hususunda İsviçre ve Türk hukuklarında savunulan bir görüşe değinmek gerekir. Söz konusu görüşe göre iptal davasının kabulü, haksız olarak reddedilen adayın seçildiği anlamına gelir¹¹⁴. Bu görüş taraftarlarına göre, mademki genel kurulun önerilen adayı reddetmesi haklı nedenlerin varlığı halinde geçerlidir, o halde ileri sürülen gerekçe haksızsa önerilen adayın üye olarak seçildiği kabul edilmedir; aksi takdirde önerinin bağlayıcılığından söz etmek mümkün değildir¹¹⁵.

¹¹⁰ Erdoğan Moroğlu, *Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü* (8. Baskı, On İki Levha Yayıncılık 2017) 67 vd; Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu (n 1) 596; Karasu (n 7) 38.

¹¹¹ Kendigelen, *İmtiyaz* (n 2) 281; Karahan (n 14) 129. Ancak bu aykırılığın, hükmün sağladığı hakkın ileriye yönelik olarak ortadan kalkması veya sınırlandırılması şeklinde olmaması gerekir, aksi halde butlan yaptırımını gündeme gelecektir [Moroğlu, *Hükümsüzlük* (n 109) 71, 72].

¹¹² Kendigelen, *İmtiyaz* (n 2) 281; Kırca, Şehirli Çelik ve Manavgat (n 2) 437; Akdağ Güney (n 16) 53. Doktrinde, örneğin halka açık bir anonim şirketin esas sözleşmesinde yer alan yönetim kurulu üyelerinin tamamının belirli bir grup tarafından önerilen adaylar arasından seçileceği yönündeki hükmün, kamu düzenine aykırı olduğu kabul edilerek butlan yaptırımının uygulanması gerektiği belirtilmiştir [Karasu (n 7) 38].

¹¹³ Kendigelen, *İmtiyaz* (n 2) 282.

¹¹⁴ Kendigelen, *İmtiyaz* (n 2) 283; Baltalı (n 14) 369; Kortunay (n 12) 55; benzer yönde Moroğlu, *Hükümsüzlük* (n 109) 343. Bu ihtimal aday önerme hakkıyla sınırlıdır, zira yönetim kurulunda temsil edilme hakkının belirli grup arasında seçilmesi şeklinde öngörülmesi durumunda üye olarak seçilecek kişi net olarak belirli değildir. Dolayısıyla mahkemenin iptal kararı vermesi sonucunda ortada üye olarak atandığı kabul edilecek bir kimse yoktur. Ancak bunun da istisnası imtiyaz tanınan grupta imtiyaz tanınan sayıda pay sahibinin bulunmasıdır [Kırca, Şehirli Çelik ve Manavgat (n 2) 438].

¹¹⁵ Kendigelen, *İmtiyaz* (n 2) 283.

Bu sonucun pratik ve hakkın kullanılması bakımından faydalı olduğu aşikâr ise de görüş usul hukuku yönünden sorunludur. Çünkü genel kurul kararlarının iptali davası bir hukuki durumun ortadan kaldırılmasına yönelik inşâî davadır; yoksa mahkeme genel kurul yerine geçerek karar alamaz¹¹⁶. Bu bağlamda doktrinde, TTK m. 360'a aykırılık nedeniyle açılacak davada haklı bir gerekçenin olmadığı ileri sürülerek kararın iptaline ve önerilen adayın üye sıfatıyla tesciline karar verilmesi yönünde talepte bulunularak soruna bir çözüm getirilebileceği ifade edilmiştir¹¹⁷.

Yukarıda ifade edilen bu çözüm tarzının, halli gereken başka bir sorunu da beraberinde getirebileceği kanaatindeyiz. Şöyle ki, genel kurulun imtiyazlı grup tarafından önerilen adayı reddettiğini ve tüm üyeleri kendisinin seçtiğini varsayalım. İptal davasının kabulüyle önerilen adayın seçilmiş sayılacağı görüşü kabul edildiğinde, bu sefer de karşımıza seçilen üyelerden hangisinin üyeliğinin iptal edileceği, önerilen adayın hangi üyenin yerine seçilmiş sayılacağı sorunu çıkacaktır. Çözüm olarak, diğer üyelerin yanında, önerilen adayın da yönetim kurulu üyesi kabul edileceği düşünülebilirse de bu takdirde esas sözleşmede öngörülen sayıdan fazla üye seçilmesi gündeme gelebilir. İşte bu ve benzeri sorunlara zorlama çözümler sunmak yerine, genel kurulun seçim kararının tümünden iptal edilip, baştan seçim yapılması en sağlıklı yol olacaktır.

Sonuç

Bu çalışma kapsamında ulaştığımız sonuçları şöyle sıralayabiliriz:

- Çoğunluk karşısında güçsüz konumda bulunan pay sahiplerini korumak amacıyla, TTK m. 360'a göre belirli pay gruplarına, özellik ve nitelikleri itibarıyla belirli bir grup oluşturan pay sahiplerine ve azlığa esas sözleşmede öngörülme kaydıyla yönetim kurulunda temsil edilme hakkı tanınabilir.
- Esas sözleşme ile tanınan yönetim kurulunda temsil edilme hakkının hukuki niteliği eTTK döneminde kanunda açık bir düzenleme olmaması nedeniyle tartışmalıydı. Baskın görüş bu hakkın imtiyaz olduğu yönündeydi. Bugün ise yeni TTK bu hakkın imtiyaz sayılacağını açıkça hükme bağlamıştır. Dola-

¹¹⁶ Kırca, Şehirli Çelik ve Manavgat (n 2) 437.

¹¹⁷ Kırca, Şehirli Çelik ve Manavgat (n 2) 438. Yazar bu görüşünü TTK m. 454/7'ye dayandırmaktadır. Öte yandan, bu ve benzeri çözüm önerilerinin fazla zorlama olduğu, en doğru yöntem olarak bu konuda kanun koyucunun yasal düzenleme yapması gerektiği hakkında bkz. Sönmez (n 75) 394 vd.

yısıyla sonradan esas sözleşme değişikliği ile böyle bir imtiyaz tanınmak istenmesi veya genel kurul kararının mevcut imtiyazı ihlal edecek nitelikte olması halinde imtiyaza ilişkin hükümler dikkate alınmak zorundadır (TTK m. 421/3, b; m. 454).

- Yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazına dayanılarak atanan yönetim kurulu üyeleri temsil ettikleri grubun emir ve talimatlarıyla bağlı olmayıp, normal yolla atanan yönetim kurulu üyeleri ile hukuki durumu eşittir. Bu bağlamda diğer üyelerle aynı hak ve yükümlülüklerle tabidirler.
- İmtiyazın ancak paya tanınabileceği yönünde kabul edilen genel ilkeye bir istisna olarak yeni TTK m. 360 ile yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazının belirli pay gruplarının yanı sıra özellik ve nitelikleri itibarıyla belirli bir grup oluşturan pay sahiplerine ve azlığa da tanınabileceği öngörülmüştür.
- Belirli bir grup oluşturan pay sahipleri kavramı geniş yorumlanmalıdır. Bu doğrultuda pay sahipleri arasında bir grup oluşturmaya imkân sağlayacak herhangi bir kriter yeterli sayılmalıdır. Ancak ismen belirli bir kimseye yönetim kurulunda temsil edilme hakkı tanınmaz, çünkü bu halde özellik ve nitelik belirtmeye ihtiyaç kalmayacağı için bir gruptan da söz edilemez.
- Belirli grupların yönetim kurulunda temsil edilme hakkı esas sözleşmede başlıca iki yöntemle düzenlenebilir: a) yönetim kurulu üyelerinin belirli pay grupları, belirli bir grup oluşturan pay sahipleri veya azlık arasından seçilmesi yöntemi b) belirli pay grupları, belirli bir grup oluşturan pay sahipleri veya azlığın yönetim kurulu üyeliği için aday önermesi yöntemi. Kanunda bu yöntemler sınırlı şekilde sayıldığından bu iki yöntemin haricinde başka bir şekilde düzenleme yapılamaz.
- Yönetim kurulu üyesinin hak sahibi grup tarafından önerilmesi yönteminde önerinin bağlayıcılığı söz konusudur. Dolayısıyla genel kurul hak sahibi grup tarafında önerilen adayı ancak haklı sebeplerin varlığı durumunda yönetim kurulu üyeliğine seçmeyebilir. Aynı zorunluluk yönetim kurulu üyesinin hak sahibi gruba dâhil pay sahipleri arasından seçilmesi yönteminde de söz konusudur. Buna göre genel kurul, kanuni ve esas sözleşmesel şartları taşımak ve haklı bir sebep bulunmamak kaydıyla yönetim kurulu üyesini hak sahibi gruba dâhil pay sahipleri arasından seçmek zorundadır.
- Kendisine yönetim kurulunda temsil edilme hakkı tanınan grup bu hakkını kullanıp kullanmamakta serbesttir. Ancak bu haktan önceden feragat edilemez. Şayet hak sahibi grup bu hakkını kullanmazsa yönetim kurulu üyesini seçme yetkisi tekrar genelle kurula geçer.

- TTK m. 360'a aykırılık halinde iptal yaptırımı gündeme gelecektir. Doktrin-
de iptal davasını mahkemenin kabul etmesinin, aynı zamanda haksız olarak
reddedilen adayın seçilmesi anlamına geleceği ifade edilmiştir. Kanaati-
mizce bu sonuç pratik ve usul ekonomisi yönünden faydalıdır. Fakat teorik
olarak sorunlu görünmektedir. Bu nedenle ilgili yasal düzenlemenin yapıl-
ması ve bu çözümün hukuki zemine oturtulması en makul çözüm olarak
görünmektedir.

Kaynakça

- Akdağ Güney N, *Anonim Şirket Yönetim Kurulu* (Vedat Kitapçılık 2016).
- Arkan S, *Ticari İşletme Hukuku* (22. Baskı, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları 2016).
- Ayhan R, Çağlar H ve Özdamar M, *Şirketler Hukuku Genel Esaslar* (Yetkin Yayınları 2019).
- Bahtiyar M, *Ortaklıklar Hukuku* (Güncellenmiş 13. Bası, Beta Yayınevi 2019).
- Baltalı C, *Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulunda Temsil Edilme İmtiyazı* (On İki Levha Yayıncılık 2019).
- Çamoğlu E, '6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda Anonim Ortaklık Yönetim Kurulunda Belirli Grupların Temsili' Halil Arslanlı Bilim Arşivi <<http://arslanlibilimarsivi.com/sites/default/files/makale/ErsinCamoglu-Anonim-Ortaklik-Yonetim-Kurulunda-Belirli-Grupların-Temsili.pdf>> Erişim Tarihi 1 Mart 2024 1-4.
- Çeker M, *Anonim Ortaklıkta Oy Hakkı ve Kullanılması* (Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları 2000) (Oy Hakkı).
- , 'Anonim Ortaklıkta Pay Sahiplerinin Yönetime Katılması' (2004) 13 (1) Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 37-56 (Yönetime Katılma).
- Eminoğlu C, 'TTK m. 360 Hükmüne Göre Yönetim Kurulunda Temsil Edilme Hakkının Tanınabileceği Gruplar, Hakkın Hukuki Niteliği ve İcrası' in Murat Alışkan, Bilge Utkan Mersin ve Sinan Sarıkaya (eds), *Sermaye Şirketleri Hukukunda Güncel Gelişmeler Sempozyumu* (On İki Levha Yayıncılık 2020) 335-352.
- Eren E, 'Banka Yönetim Kurulunda Temsil Edilme Hakkı Veren Pay Sahipleri Sözleşmesi "Kanuna Karşı Hile" Olarak Değerlendirilebilir mi?' (2021) (1) Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 1013-1046.
- Karahan S, *Anonim Ortaklıklarda İmtiyazlı Paylar ve İmtiyazların Korunması* (Kazancı Kitap Ticaret AŞ 1991).
- Karamanlioğlu A, 'TTK Madde 360 Uygulamasına İlişkin İki Sorun: Belirli Grup ve Azınlık Kavramları-Haklı Nedenle Önerilen Adayın Reddi' (2021) 16 (197-198) Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 225-279.
- Karasu R, 'Anonim Şirket Yönetim Kurulunda Belirli Grupların Temsil Edilme Hakkı' (2016) 2 (1) Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi 31-40.
- Kaya A, *Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Bilgi Alma Hakkı* (Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları 2001) (Bilgi Alma).
- , 'Yürürlüğün 1. Yılında 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu Sempozyumu-Tartışmalar' (2012) 16 (3-4) Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 143-143 (Tartışmalar).
- Kendigelen A, *Anonim Ortaklıkta Yönetime Katılma Haklarında İmtiyaz* (Beta Yayınevi 1999) (İmtiyaz).

- , 'İsviçre Hukukunda Farklı Pay Sahibi Kategori veya Gruplarının Şirket Organlarında Temsili (OR Art. 709)' in Hayri Domaniç, Mehmet Helvacı ve Abuzer Kendigelen (eds), *Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu'na 65. Yaş Günü Armağanı* (Beta Yayıncılık 1999) 339-402 (Temsil).
- , *Türk Ticaret Kanunu- Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler* (3. Tıpkı Bası, On İki Levha Yayıncılık 2016) (İlk Tespitler).
- Kırca İ, Şehirli Çelik F H ve Manavgat Ç, *Anonim Şirketler Hukuku*, Cilt I (Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları 2013).
- Kortunay A, *Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu ve Üyelerin Bilgi Edinme Hakkı* (On İki Levha Yayıncılık 2015).
- Memiş T, 'Grup İmtiyazının Kabul Edildiği Bankalarda Grup İçindeki Bütün Paylar Nite likli Pay Sayılır mı?' (2014) 16 (Özel Sayı Prof. Dr. Hakan Pekcanitez'e Armağan) Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 3105-3121.
- Moroğlu E, *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu-Değerlendirme ve Öneriler* (8. Baskı, On İki Levha Yayıncılık 2016) (Değerlendirme).
- , *Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü* (8. Baskı, On İki Levha Yayıncılık 2017) (Hükümsüzlük).
- Ölmez F, *Belirli Grupların Yönetim Kurulunda Temsil Edilmesi* (On İki Levha Yayıncılık 2021).
- Poroy R, Tekinalp Ü ve Çamoğlu E, *Ortaklıklar Hukuku I* (Güncellenmiş, Yeniden Yazılmış 15. Bası, Vedat Kitapçılık 2021).
- Pulaşlı H, *Şirketler Hukuku Genel Esaslar* (6. Baskı, (Adalet Yayınevi 2020) (Şirketler Hukuku).
- , *Şirketler Hukuku Şerhi*, Cilt II-III (4. Baskı, Adalet Yayınevi 2022) (Şerh).
- Sönmez N S, *Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirketlerde Pay Sahiplerinin İmtiyaz Yoluyla Yönetim Kurulunda Temsili* (On İki Levha Yayıncılık 2024).
- Şehirli Çelik F H, *Anonim Şirketlerde Çıkar Çatışmaları Ekseninde Şirket Ele Geçirmele-rine Karşı Önlemler* (Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları 2008).
- Şener O H, *Ortaklıklar Hukuku Ders Kitabı* (5. Bası, Seçkin Yayıncılık 2022).
- Tekinalp Ü, *Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku* (5. Bası, Vedat Kitapçılık 2020).
- Teoman Ö, 'Yönetim Kuruluna Aday Gösterme Ayrıcalığına Sahip Bir Grubun Yapacağı özel Toplantıda Uygulanacak Yetersayılar' in Ömer Teoman (ed), *Tüm Makalelerim Cilt I-II* (2. Baskı, On İki Levha Yayıncılık 2012).
- Turan G, 'Anonim Şirketlerde Yönetime Katılma Haklarında İmtiyaz' (2007) 65 (4) Ankara Barosu Dergisi 125-138.